

A FIELD RESEARCH ON RELATIONSHIP BETWEEN ALCOHOLIC BEVERAGES, DRUGS AND CRIME

Kürşad ŞAHİNLİ

*Dr., Directorate General of Security (Turkey), ksahinli@hotmail.com
ORCID Number: 0000-0003-3301-7055*

Mehmet Ali TEKİNER

*Assoc. Prof. Dr., Turkish Police Academy, malitekiner@gmail.com
ORCID Number: 0000-0002-3261-5777*

Received: 09.02.2018

Accepted: 27.08.2018

ABSTRACT

The aim of this study is looking for answers of is there relationship between alcohol and drug abuse with criminal activity and what are the effects, dimensions and types of this relationship. The data used in this study were taken from the unpublished PhD thesis of Şahinli (2016). The research was conducted between December 2014 and January 2015. Sample group of study was 346 prisoners, and population group was 4220 prisoners. Thus, this study was conducted with 97,5 % confidence level. In the sample group, 274 (79,8 %) of the prisoners were male while 70 (20,2 %) were women. The prisoners' ages vary between 18 and 70 years and the average age were 35. Face to face method was used with prisoners who were in prisons of Ankara. Surveys were fulfilled to prisoners in their wards of prisons. In the study, five hypotheses were identified to examine the relationship between alcohol and drug use and criminal behavior. These hypotheses are based on the psychopharmacological model and the economic model which included in Goldstein's (1985) tripartite model. It is concluded that drugs are more related to crime in terms of economic model and using alcohol is more related to crime in terms of psychopharmacological model. According to another result of the study is alcohol is more related to violent behavior than to other drugs.

Keywords: Crime, alcohol, drugs, prisoners, prisons.

INTRODUCTION

The existence of the crime within the society has religiously taken place in holy books since the earliest period of history. From that day until this day, especially in the last century, scientists have been keeping their participations going in studies and researches in order to understand the crime problems and to minimize them. These studies made by the scientists especially in the western countries formed the basis of the science of the criminology. However, the studies that analyze the crime in Turkey have remained at a much lower level and narrower-scoped than those of Western studies.

Although the use of alcoholic beverages and the drugs are not as old as the first crime problems, it can be said that it goes back to the earliest period of history. The history of the use of exhilarating substances that causes a change in behaviours of humans has been in different ways. Although some of them have been initially used in the treatment of the people as a medicine for a bona fide purpose, their misuse has become more widespread and they have begun to be consumed as a drug. Morphine, heroin, opium gum and some amphetamine-type drugs are among these examples. Some of them have been directly for pleasurable purposes, for being drunk or they have been used by malicious people to control people. Cannabis and some hallucinogenic types of fungi are among the examples of these. The result of the effect of all of these substances on the central nervous system on the individual can change short- term effects; the result of the construction of a strong dependency is in such a degree that can change long-term effects, the life of the individual from beginning to the end.

The purpose of this article is to examine whether the use of alcohol and the drugs are one of the factors that causes an individual to commit a crime or not, the intensity of this effect and what types of items has more impact on what kind of crimes. The subject of the effect of the use of alcohol and drug on the criminal behaviour has become very popular in the recent times, especially in the western countries where drug use are more intensive has attracted the attention of the scientists with the intensity. However, this issue, which has serious dimensions in Turkey 'considering the fact that even the number of the studies of the prevalence of drug use is already very inadequate' is already agreed in advance and did not attract the local scientists' attention too much. In this respect, with the present study, an issue which has an importance in the international literature will be examined both in the local literature and with two major social problems; crime and drug addiction will be dealt in a different way from the common works in the literature. In addition, many of the studies in the literature are not in the form of field research, but often the literature review. Field research is usually a narrower-scoped research on the prevalence of the substance use. The present study differs from the other studies in terms of handling the prevalence of the crime and the substance use directly with the field research with the prisoners in the penal institutions. A questionnaire was conducted by face to face interviews to research the issue with the prisoners and the convicted prisoners who were at 4 closed penitentiary institutions and 2 outdoor penitentiary institutions in Ankara.

The Concepts of Drugs and Crime

The concept of the drug is expressed in different ways by different disciplines. There is a very wide use area of the word 'drug'. It refers to the 'medicine' used in the medical treatment, but it is also used to refer to substances that have psychoactive effects and are generally illegal in common use. Alcohol, tobacco and caffeine are also included in this concept because of their psychoactive effects. The TPC has assessed the effects of a substance on the individual and its addictive nature in terms of being deemed to be a drug and stimulant. In other words, in TPC, the name of the drugs and stimulant substances have not classified by being counted individually and have not been included all drugs and substances that have stimulant effects and addictive effects, including drugs sold by the prescription of a doctor in respect of the production and trade offense (TPC Article 188/6) in the scope of this regulation. The concept of crime has been also been studied with its different aspects from a scientific point of view. There are legal, psychological, political and sociological points of view of crime. In defining the concept of crime, people interested in the science of criminology first explained the concept of deviation, later described the concept of crime. Deviations are outside the norm, which can attract the individual's reactions and are contradictory to the conventions, customs, habits and traditions that are set by the society. Crime is that the acts determined by the law have been committed. So while behaviour can be considered a deviation, it may not be considered a crime. The fact that an act is defined in the legislation to be a criminal must be a behaviour that is the violation of the law in other words. (İçli, 2007; Akıncı, 2009). The classification of drugs just as it is similarly in the definitions was made differently by the disciplines dealing with the subject. The most appropriate classification for the present study is; Opium and its derivatives (heroin and morphine), coca and its derivatives (cocaine and crack cocaine), cannabis and its derivatives (marijuana and bonzai), with amphetamines (ecstasy, methamphetamine etc.) hallucinogens (magic mushrooms, LSD etc.) and drugs used for different purposes may be used as sedatives, calming and opiates and volatile substances (bally, thinner, lighter gas, etc.). Alcohol that is addictive and legal, which leads to behaviour change on the individual will be dealt with in the study, but it will not be included in the concept of drug as it is legal, but it will be additionally specified. Although nicotine and caffeine are in the category of drug because of their addictive properties, they will not be included in the scope of drug concept in this study as they do not cause any change in behaviour and are not illegal.

Relationship between Drug Use and Criminal Behaviour

The most popular method for explaining drug /crime nexus is Goldstein's tripartite model. (Brunelle et al., 2000: 836; McBride et al., 2003: 99). According to Goldstein, drug and violence are related to each other in three ways. Psychopharmacological model, economic model and systemic model (Goldstein, 1985: 493). For many years, this tripartite theoretical framework has been based on explaining the causal relationship between substance use and crime (Gizzi and Gerkin, 2009: 917). The method that Goldstein has used in his study for research drug/violence relationship is examining the police records. As police records will not always be scientifically sufficient, there is also a need for further work to prove the validity of this theory (Auerhahn and

Parker, 2003: 124). For example, in a murder case in which the suspect is caught subsequently, whether the suspect is under the influence of any substance or not may not be able to be determined at the time the suspect commits the crime. Even if a theft is committed in connection with the drug, it may not be linked to the police records.

Psychopharmacological Model

In the psychopharmacological model, the possibility of the individual committing a crime and becoming a victim of crime is explained as a result of the effects of the drugs on the individual. The risk of committing crime of people is increasing as a result of the triggering and relaxing effects of the substance on the human being, the effects such as losing one's consciousness and the ability to make accounting, the effects of moral degradation. In addition, the deprivation syndromes of substances can lead to the complete loss of one's mind and to do everything, including crime, to procure the substance at that moment. The effects of substance use on some other effects on people, such as loss of defence power, weakness in memory and losing consciousness in the case of drunkenness, increase the risk of crime victimization. In this respect, the psychopharmacological model is related to increase the possibility that drugs are for both committing a crime and becoming a victim of crime (Goldstein, 1985: 494-495).

In this respect, the psychopharmacological model is related to increase the possibility in which substances have strength on both committing a crime and becoming a victim of crime. Although it cannot be said that the use of drugs is the only one cause of the crime of the person, it can be said to be a serious contribution of the effects of substances on the individual as a result of affecting the central nervous system. Violence, aggressiveness and paranoia proved by laboratory tests of triggering effects of the drugs are influential factors that can seriously increase the risk of committing a crime. Moreover, it is a situation in which a person who cannot do the accounting of acts and actions with loss of logic which the person lived in the state of drunkenness and which the person is weak in moral values and diminished in feelings of embarrassment and is encouraged can be expected to increase the probability of committing a crime according to the normal state of the individual. (White and Gorman, 2000: 185; Brunelle et al., 2000: 837).

Many researches have supported the fact that the psychopharmacological effects of drugs have increased the probability of committing a crime and becoming a victim of crime. In the researches scrutinizing substance crime relationship show that at the time of the murders, more than half of the perpetrators or victims were affected by alcohol or drugs.

Multidrug use is also prevalent, but the presence of alcohol effects is most striking (Auerhahn and Parker, 2003: 126). In a five-year study, which tested Goldstein's tripartite model with the students from 21 high schools in California, only the psychopharmacological model in the tripartite model was able to explain the relationship between the use of illegal drugs and violence and victimization. The data's, which supports the explanations of the other two models, could not be determined in this study. (Weiner et al., 2005: 1265).

According to data of the National Crime Victim Survey in America, one in four of 11.1 million victims of violence reported that the person who carried out the action was under the influence of alcohol or drugs. This ratio exceeds 40% in cases of rape crimes. (Greenfeld, 1998: 14). According to the data's of 2004 in America, 37% of those in state prisons reported that they were alcoholic while performing the action that led them to enter prison (Bureau of Justice Statistics). In a study conducted on a sample of 200 convicts in America, 62.6% of the prisoners stated that they were influenced by the substance when they committed the crime which caused them to enter the prison. 51% stated that the crime they committed was related to the material they used from one direction (Gizzi and Gerkin, 2009: 926).

In a study conducted with 2135 adult convicts in Australia in 2001, 29% of the prisoners stated that they committed a crime while under the influence of alcohol or drug (Makkai and Payne, 2003: 8). In Australia, in a study conducted with 371 cases of 11-17 year-old arrested or convicted in 2004, it was reported that 70% of the children in prison had committed the crime leading to the prison while they were under the influence of the substance. They said that 24% of them were drug, 22% were alcohol and 24% were more than one substance (Prichard and Payne, 2005: 4).

In 2004, in a study conducted with the arrested and convicted adolescents in the penitentiaries throughout Turkey, 29.7% of the cases stated that they were under the influence of a drug while they were committing any other crimes prior to the crime leading to their imprisonment. While 32.8% said that they were under the influence of the drug when they committed the crime that led to their being in prison (Ögel and Aksoy, 2007: 13).

Economically Compulsive Model

Goldstein (1985: 495-496), in the economically compulsive model, argues that the crimes can be committed by the person whose main purpose is to obtain the money required for the substance used, because the expensive substances will increase the need for the money. In this model, Goldstein states that that individuals may turn into money-related crimes in order to meet the money needed to obtain drugs and they will not commit violent crimes which are more risky. Some substances are expensive, but at the same time, by developing tolerance they always bring out the need to consume more substances. Increased substance consumption causes their legal income of a person to exceed the dimensions that will meet this consumption. As a result, money-related crimes can be committed to obtain drug, which is illegal and the most important consumption substance in the lives of the drug addicts.

Committing money-related crimes of drug addicts such as heroin and morphine varies according to the countries. Drug users are seen to be less involved in money-related crimes, particularly in the countries where treatment and support programs are effective and widespread. (White and Gorman, 2000: 188). In a study conducted by analyzing the data of 30 scientific studies from different countries, the use of heroin, cocaine and cracks has been found to increase the probability of committing crimes from 2 to 5 times more than those who

do not use these substances. It was also found that at most the use of crack is that leads to culpability among these substances, followed by the use of heroin and at least the cocaine use. (Bennett et al., 2008: 112-113).

It appears that Goldstein's economically compulsive model has been examined in many researches. According to the findings of a study conducted in 1993 and 1995 using data from a national study in the United States, the possibility of committing money-related crimes of chronic substance users such as property crime and looting was higher than those who do not use substance (French et al., 2000: 99).

A study was conducted in five different cities between 2001 and 2004 for a period of four years with four interviews per year conducted with 677 cases of addicted to heroin, cocaine, crack and opium derivatives. In the cross-tests conducted in this study, it has been found that heroin dependence significantly increases crime against property and especially male cases tend to crimes against property (Manzoni et al., 2007: 358). In the same study, there were some differences in committing crimes against property in terms of the cities where the dependents lived. What is important in this difference is the price of the substances and which substance is used and how often it is used. In this respect, it has been found that the amount of legal income is also not effective (Manzoni et al., 2007: 360).

In Australia, in a study conducted with 2135 adult convicts in 2001, more than 80% of regular substance-using prisoners regularly committed property crimes, buying and selling drugs, fraud and multiple crimes. In particular, money and drug-related offenses exceed 80% of regular substance use. Crimes especially related to money and drugs exceed 80% in regular substance use. In regular substance users, violent crime is 49% and murder is 37% (Makkai and Payne, 2003: 4)

In a study, conducted by interviewing 37 volatile substance addicted adolescents in 2003, the cases indicate that most of the money source required for the volatile substance is obtained by studying (% 64,8) and stealing (% 64,8) (Yaşan and Gürgen, 2004: 79). A study was carried out with the survey application by reaching 72 volatile substance users in TRNC, in 9 provinces of Turkey with the snowball model. In this study, 5 of the participants (6.9%) and 18 people of the participants (25%) reported that they had committed theft, illegal and immoral acts in order to obtain the substance they used more than once. 1.4% of the participants reported that they sold the substance once and 2.8% reported that they sold the substance more than once (Evren et al., 2001: pdf text page 6).

Systemic Model

The systemic model describes the lack of legal rules for the purchases and sales and the use of drugs as illegal criminal activity, and therefore it explains that the basis of violent sanctions in the functioning of the whole system leads to many criminal and violent incidents.

In some of the disputes that may arise in the drug trade, there is violence at the forefront, such as submitting competitors to make this sale, collecting the money to be paid for sales, providing the hierarchy within the drug

trade net, and proceeding with similar processes at all stages from the production of the drug to its use. The rules operate on the basis of violence, which leads to many different types of crimes. This system reveals itself almost a crime of violence. Therefore, Goldstein stands on this model more than the other two models (Goldstein, 1985: 497).

If the systemic model is briefly summarized, it is the view that illicit situations such as drug sales and traffic are inherently violent and lead to violence. Drug sellers and smugglers resort to violence to protect their position and income, and violence in these life's is becoming mandatory (Brunelle et al., 2000: 836). In his study testing his tripartite model in New York in 1984, Goldstein found that 75% of drug-related murders were committed within the framework of psychopharmacological effects (Goldstein'den akt. White and Gorman, 2000: 191). In 1989, Goldstein again tested his own theory by examining 414 murders in New York. In his research, he found that, contrary to his 1984 study, more than half of the murders were drug related. 74.3% of these were evaluated within the systematic model. When all the murders were evaluated in terms of the psychopharmacological effects of the substances, the presence of the alcohol effect was found to be the most effective. Crack cocaine effect was found to have the most effect in terms of psychopharmacological effects among those related to drugs of all the murders (Goldstein'den akt. Auerhahn and Parker, 2003: 122).

In a study conducted in New York City using official data in 62 settlements between 1996 and 2000, there was also a significant increase in crime types in regions where the number of drug holders is increasing (Shepard and Blackley, 2005: 336). The results of this study are more descriptive than those of the Goldstein study. As Goldstein examined the relationship of drug use and violence, he examines the crimes of murder, the heaviest violent crime. However, it is difficult to generalize them since murders are a less common type of crime in social life than other crimes. The data of Shepard and Blackley (2005) study are important in terms of its showing that all crimes are increasing where drugs are found.

METHOD

For this article, "Do alcohol or drugs affect committing crime of individuals?" has been determined as a research question. Since this research is a quantitative research, firstly the research questionnaire has been determined and 5 hypotheses have been determined to research this questionnaire. How the questions in the prepared questionnaire and the variables will be examined was determined and the data from the questionnaires were taken into consideration (Neuman, 2012: 21; Babbie, 2014, Çingi, 1994).

Hypotheses

- 1) The majority of prisoners who use alcohol or drugs are under the influence of these substances on the day they commit a crime.
- 2) On the day the crime they committed, prisoners using alcohol or drugs have committed more violent crimes than other crimes.

- 3) The rate of the crimes for illegal income of the drug-using prisoners are higher than those who do not use.
- 4) The age at which the majority of drug-using prisoners commit crimes is greater than the age of first drug use.
- 5) The age at which the majority of prisoners using alcoholic beverages commit crime for the first time is greater than the age using alcohol for the first time.

The data used in this study were taken from the unpublished doctoral thesis of Şahinli (2016). The population group constitutes the whole of the prisoners and convicts in the Closed and Open Penal Institutions in Ankara, where the Ministry of Justice allows research. There are totally 9 closed penal institutions and 3 open penal institutions throughout Ankara. By the Ministry of Justice, conducting surveys was not allowed at the Elmadag and Kızılcahamam Closed Prison Institutions and the Kalecik Open Penal Institution, which are located in the outer provinces of Ankara, Number 1 F Type and number 2 F Type Prison Institutions which are the penal institutions with high security. Excluding the prisoners in these penal institutions, all of the convicts and prisoners in the six prisons (open, closed and female) were included in the population group of the study. As of dates of December 2014 and January 2015, when the survey was conducted, a total of 4220 prisoners in the above-mentioned prisons formed the population group of the study. Women constitute 323 persons, about 7% of these prisoners.

It has been learned that prisoners in prison in Ankara, which constitute the population group of research, are divided into wards according to the crime type and according to the information received from the authorities of the institution. The types of crime are divided into "sexual crimes", "murder, injury" and "drug crimes". As a sampling method, "stratified sampling method", which can be applied in cases where the population group is heterogeneous and its properties are known, has been adopted. In this method, it is aimed to represent the population group in the best possible way. Groups in the population group are subject to distinctions such as age, gender, occupational groups. Furthermore, in this method, the units included in the sampling in each layer are randomly selected in the sampling determined by dividing the universe into strata and so the tendencies of the researchers are minimized (Özmen, 1999: 38).

In the sample group formed using the 'stratified sampling' method, 346 people, which constitute about 8% of the population group, were analyzed by including in the sample group. The sample size to be determined with a tolerance of 2% for a 5000-person population group should be 418 persons and with a tolerance of 3%, 195 persons (Çingi, 1994: 327). This study was carried out with a tolerance of 2,5% with a sample group of 346 persons for the population group of 4220 persons. The ratio of eight percent, the proportion of the sample group to the population group is considered sufficient in accordance with the standards publications related to drug use in prisons all European Union countries of The EMCDDA in 2014, except Norway and Turkey (Royuela et al., 2014: 14). Conducting survey in the wards was allowed by the administrations of the Penal Execution Institutions. However, institutional authorities did not give the name lists and numbers of the prisoners.

Available information that is relevant to the numbers is only the number of wards in the prison and the number of people staying in these wards. Since the wards were divided according to the types of crimes in the institutions, one sample from each of the three types of crimes was included in the sample group to represent equally all types of crimes in the sample. It is aimed to reach at the ratio about eight percent, which is enough to generalize to the population group, since the participation in the questionnaires is based on volunteerism and when the invalid questionnaires due to misrepresentations of low level of education of the prisoners is calculated. 1406 people, who constitute one third of the population group, were selected for the sample group. After the ones who do not accept the interviews and those whose surveys are deemed invalid in this group, a survey was conducted with 346 people, corresponding to about eight percent of the population group. It is noted above that this number has the ability to represent the population group with a tolerance of approximately 2,5%. The sample group should be chosen to represent the groups in a best way within the population group of the study (Özmen, 1999: 37). The women have a rate of about 7% in the population group and the woman whose density is approximately 7% in the sample group of 346 people is 24 people. Therefore, the ratio as approximately 20% was adopted in the sample and 70 women were included in the sample so that women can be analyzed in a meaningful way and better represent 323 women in the population group.

FINDINGS

Demographic Findings

In the sample group surveyed within the scope of the study, 274 (79,8%) of the prisoners were male while 70 (20,2%) were women. The ages of the prisoners vary between 18 and 70 years and the average age is 35. The vast majority of prisoners (46,6%) live in city centers but 26,7% live in the slum districts, which are also in city centers. 27,7% live in small settlements such as towns or villages. A vast majority of prisoners, 85% were raised with their own parents and 15% of them grew up in broken families. While 272 persons corresponding to 78,4% of the prisoners are convicts in the Penal Institutions, 67 people corresponding to 19,3% are in detention. While the majority of prisoners (62,1%) have secondary school or lower education, only 15,6% of them are high school graduates. Approximately 7% of them have a 2-year university or higher education level. 16 people (4,6%) are illiterate. Literacy rate is higher in women than in men. This rate is 2,6% for males and 12,9% for females. On the contrary, the rate of being a university graduate is 2,6% for males and 4,3% for females. The educational status of spouses is almost the same as the education level of prisoners. 71,2% of spouses have secondary school and lower education levels. Non-literate spouses are 3,7% smaller than prisoners themselves. When the level of education of parents of the prisoners is examined; it is seen that 84,6% of the fathers have the secondary school and lower education level, 90,6% of the mothers have the secondary education and lower education level. The illiteracy rate is 13,3% for fathers and 30,3% for mothers. When the marital status of the prisoners is examined, it is seen that more than half of them, 52,7 are married, about 11% are married and divorced or their husbands are dead. 122 prisoners (35,2%) stated that they were single. There are significant differences in terms of genders related to marital status. Status of being married is

similar in both sexes, but there are serious differences in terms of divorce and widowhood. The divorce rate was 5.8% for male prisoners while it was 22.4% for female prisoners. Similarly, the rate of being a widow due to the death of the spouse is 1,1% for males and 6% for females. On the contrary, the rate of single people is 39,1% for males and 20,9% for females.

More than half of prisoners, approximately 61%, describe the family's economic situation as normal. While a considerable part of the population group, 21% described that they were poor and 5,5% stated they were very poor, about 4,5% stated they were completely on breadline. Those who somehow identify themselves as rich is only about 8%. More than half of the prisoners are tenants, while the homeowners are 31%. The less rate of being a homeowner, which is an indicator of economic status, is important that prisoners show their economic levels.

Findings Related To Crimes Committed by Prisoners

Findings indicate that the most committed crime was injury at the rate 17,3%, followed by murder, which was the crime of homicide, at the rate 16,7%. In the continuation of these crimes, it is seen that sexual abuse and rape crimes are committed in a ratio of 13,8%. Murder, injury, sexual harassment and rape are seen as violent crimes and most committed crimes. Sex crimes are followed by crimes against property that generate illegal income. Theft from home, auto theft and other thefts equals to the rate about 13,5%. Forgery and fraud crimes which bring illegal income are the crimes also committed at a serious level of 8,1%. Crimes leading to illegal income are followed by drug crimes corresponding to 9,2% committed by 32 people. Considering that it is very difficult to arrest and send to Penal Institutions, in the period of the survey in Turkey's legislation on drug use, it can be considered that this group has made more illegal drug trade. The most significant difference in terms of gender is the crime of murder. This crime was committed in 28,6% of the women and 13,9% in the men.

Findings Related to the Intensity of Use of The Alcoholic Beverages and Drugs of The Prisoners

Those who use any drug at least once during their lifetime are 104 people with 30,2%. While 7 people, 10% of women, used any substance at least once, this ratio is 35,4% with 97 people in men. The use of lifetime alcoholic beverages is about 50% in high alcohol, such as beer and raki, vodka. The use of the prisoners is about 40 times or more, over thirty percent. The intensity of use is very high in the use of alcoholic beverages throughout life. In terms of gender, alcohol drinking rates are quite different. There are about 30% differences in terms of those who do not use it and in terms of usage intensities.

Drug use on crime day was 13,4% for a total of 46 people. For males this rate rose to 16,8%, while none of the women used drugs on the day they committed the crime. There are huge differences in terms of gender variance in the use of drugs on crime day. When the prisoners examined which drug they used on crime day, it was seen that cannabis and ecstasy were mostly used. When it is considered that cannabis is a lighter substance, it is cheaper, and it is relatively easy to find it, it is a situation that can be expected to be used the

most. When the prisoners' use of alcoholic beverages on crime day was examined, 53,9% of the prisoners did not use alcohol but there were serious differences between the sexes. While 85,7% of the women stated that they did not use alcohol on crime day, 45,6% of the men used alcohol on the day of the crime. On the day of the crime, the most commonly used drinks are the ones with high alcohol such as raki, vodka. 10,4% of prisoners used more than one alcoholic drink.

Findings Related to the Hypotheses

In the evaluation of the hypotheses, crosstabs were created using the SPSS 17 packet program. Crosstabs of prisoners who use and do not use drugs, prisoners who and drink alcoholic beverages and do not use were created according to the hypotheses of crime types and substance types. In the crosstabs, both the frequency and the percentages are included if it is necessary to evaluate the hypothesis.

- 1) The majority of prisoners who use alcohol or drugs are under the influence of these substances on the day they commit a crime.

Table 1. Comparison of the Prisoners Who Use of Alcoholic Beverages and the Use of Alcoholic Beverages on Crime Day

		The Prisoners Using Alcohol		
		Those who use any alcoholic beverages less than 10 times during their lifetime	Those who use any alcoholic beverages 10 times or more during their lifetime	Total
The Cases of the Use of Alcohol on the Day Crime Was committed	I Have never used	127	60	187
	Beer	10	41	51
	High Alcohol Drinks Raki, Vodka, Gin, etc.	3	64	67
	Light Beer	1	1	2
	Wine	0	2	2
	Other	0	1	1
	I use more than one alcoholic drink	4	32	36
	Total	145	201	346

To examine the hypothesis, the cases of the alcoholic beverages use of the prisoners were compared with the cases of using alcoholic beverages on crime day. In the analysis, prisoners using alcoholic beverages were treated as prisoners using 10 or more alcoholic beverages throughout their lifetime. It was seen that this ratio

was evaluated as frequent use in literature review. (Ögel at al., 2001; Ögel at al., 2004; Ögel et al., 2006: 20). Those who use 10 or more alcoholic beverages are given a "1" value in the SPSS program, while the others are given a "0" value. In the hypothesis, it is assumed that the majority of prisoners who use alcoholic beverages, that is to say 10 or more times alcoholic beverages throughout their lives, are subjected to alcoholic beverages when they commit crimes. while 201 prisoners used alcoholic beverages 10 or more times throughout their lives and 60 of them did not use alcoholic beverages the day they committed the crime, 141 of them used any alcoholic beverages or multiple alcoholic drinks on the crime day.

Table 2. Comparisons of Drug Use at Least Once in a Lifetime and Drug Use on the Crime Day

		Using drugs on crime day		Total
		I did not use	I used	
Use any substance at least once in a lifetime	Those who do not use	242	0	242
	Those who use	59	45	104
Total		301	45	346

To examine the first hypothesis, except for the first table, the prisoners who used drugs other than the first table and the prisoners who used drugs on the crime day were compared. The majority of drug-using prisoners were presumed to be under the influence of drugs on the day they committed the crime. However, when the data were examined, 59 of the 104 prisoners who used drugs at least once in their life stated that they did not use drugs on the day of the crime. When the first hypothesis was examined in the light of this data, it was seen that prisoners who use alcoholic beverages were mostly under the influence of alcoholic beverages, whereas most of the prisoners who use drugs were not under the influence of drugs on the crime day.

- 2) On the day the crime is committed, prisoners using alcohol or drugs commit more violent crimes than other crimes.

Table 3. Comparison of Prisoners Using Alcoholic Beverages and Those Who Committed Violent Crime on Crime Day

	Committing A Violent Crime			
	Others	Prisoners who committed violent crimes	Total	
Cases of Alcohol Use On the Crime Day	I did not use	78	109	187
	Beer	31	20	51
	High Alcohol Drinks Raki, Vodka, Gin, etc.	21	46	67
	Light Beer	1	1	2
	Wine	2	0	2
	Other	0	1	1
	I use more than one alcoholic drink	15	21	36
	Total	148	198	346

As for the second hypothesis, firstly, a comparative table was given of prisoners who used alcoholic beverages on the day of the crime, as well as those who commit other crimes and crimes involving violence (murder, wounding, sexual crime, etc.). Findings shows that 159 prisoners used alcoholic beverages on the day of the crime, 89 of them committed violent crimes, and 70 of the prisoners committed other crimes.

Table 4. Comparison of Drug Use on the Crime Day and the Ones Who Committed Violent Crimes

	Committing Violent Crimes			
	Others	Prisoners who committed violent crimes	Total	
Using Drug On The Crime Day	I did not use	123	177	300
	I used	25	21	46
Total	148	198	346	

The second hypothesis also included the comparative tabulation of the prisoners who committed drug abuse on the day of the crime and those who committed violent crimes (murders, injuries, sexual crimes, etc.). Findings show that on the crime day, 46 prisoners used drugs, 21 of them committed violent crimes, and 25 of them committed other crimes.

The second hypothesis was issued separately for prisoners using alcoholic beverages and drug-using prisoners on the crime day. When the data were examined, it was seen that prisoners who were under the influence of alcoholic beverages mostly committed violent crimes, whereas conversely, most of the prisoners who were under the influence of drugs were committed other crimes. In relation to crime in terms of psychopharmacological effects of alcohol and drugs, it is stated that the effects of these substances on the behavioural changes of the individual are related to violent crimes. In this respect, this data obtained as a result of the study, it is very important to make relevant evaluations on this topic.

- 3) The rate of committing illegal income crimes of the drug-using prisoners is higher than those who do not use any substance.

Table 5. The Comparison of the Prisoners Committing Illegal Income-generating Crimes and the Prisoners Using Drug

		Use any substance at least once in a lifetime		
		The ones who do not use	The ones who use	Total
Committing Illegal Income-generating Crimes	Others	156	51	207
		64,5%	49,1%	59,9%
	The Prisoners Committing illegal income-generating crimes	86	53	139
		35,5%	50,9%	40,1%
Total		242	104	346
		100%	100%	100%

In the hypothesis, it was assumed that prisoners who used drugs had committed illegal income-generating crimes (thefts from the house, auto theft and other thefts, fraud, crimes against property and extortion) at a higher rate than other prisoners. As a matter of fact, when the findings are examined, 50.9% of the prisoners who use drugs have committed illegal income-generating crimes, 35.5% of the prisoners who do not use drugs have committed illegal income-generating crimes.

Table 6. The Comparison of the Prisoners Committing Illegal Income-generating Crimes and the Prisoners Using Alcohol

		The Prisoners Using Alcohol		
		Those who use any alcoholic drink less than 10 times during their lifetime	Those who use 10 or more alcoholic drinks during their lifetime	Total
Committing Illegal Income-generating Crimes	Others	88	119	207
		60,7%	59,3%	59,9%
	The Prisoners Committing Illegal Income-generating Crimes	57	82	139
		39,3%	40,7%	40,1%
Total		145	201	346
		100%	100%	100,0%

In order to obtain more relevant data on the same hypothesis, the rates of illegal income-generating crimes of the prisoners using alcoholic beverages according to other prisoners were examined. Since alcoholic beverages are not as expensive as drugs and do not have as high dependence as drugs, they may increase the need for money less. As a matter of fact, when the findings were examined, the rates of illegal income-generating crimes committed by prisoners who drank 10 or more times during their lifetime was 40,7%, while the rate of illegal income-generating crimes committed by prisoners who used alcohol less than 10 times was 39,3%. This suggests that there are not as significant consequences as drugs among the prisoners who use or not drink alcoholic beverages in terms of committing illegal incomes-generating crimes.

Table 7. Comparison of Prisoners Using Expensive Drugs and Prisoners Who Committed Illegal Income-Generating Crimes

	Committing Illegal Income-Generating Crimes			
	Others	Prisoners Committing Illegal Income-Generating Crimes	Total	
Using Expensive Drugs	The ones who use	156	86	242
		64,5%	35,5%	100%
	Prisoners using heroin, cocaine, bonzai, stone and ecstasy	23	37	60
		38,3%	61,7%	100%
	The ones using the other drugs	28	16	44
		63,6%	36,4%	100%
Total		207	139	346
		59,8%	40,2%	100%

In the third hypothesis, it was desirable to examine whether there was any relationship between using drug and committing a crime. For this reason, the rates of the prisoners using expensive drugs (heroin, cocaine, bonzai, stone and ecstasy) and the rates of the other prisoners committing illegal income-generating crimes were compared. When the findings were examined, it was seen that the rate of committing illegal income-generating crimes of the prisoners who do not use drugs and the prisoners using the other drugs is about 35%, while the rate of the prisoners using expensive drugs increased to 61,7%.

In this hypothesis examining the relationship between drug use and illegal income-generating crimes, data were obtained via three separate comparative tables. In the first, the rates of prisoners who used at least one drug at least once during their life and committing illegal income-generating crimes of the other prisoners were compared and significant results were obtained. Likewise, prisoners using expensive drugs, such as heroin, cocaine, ecstasy, have committed relatively more illegal income-generating crimes than the other prisoners. There are also significant differences between the prisoners who use any drug and those who use expensive drugs. No significant differences were found between alcoholic beverages, which are cheaper and have a relatively low addiction rate and illegal income-generating crimes, as much as with the differences in drugs.

- 4) The age at which the majority of drug prisoners commit crimes is greater than the age of first drug use.

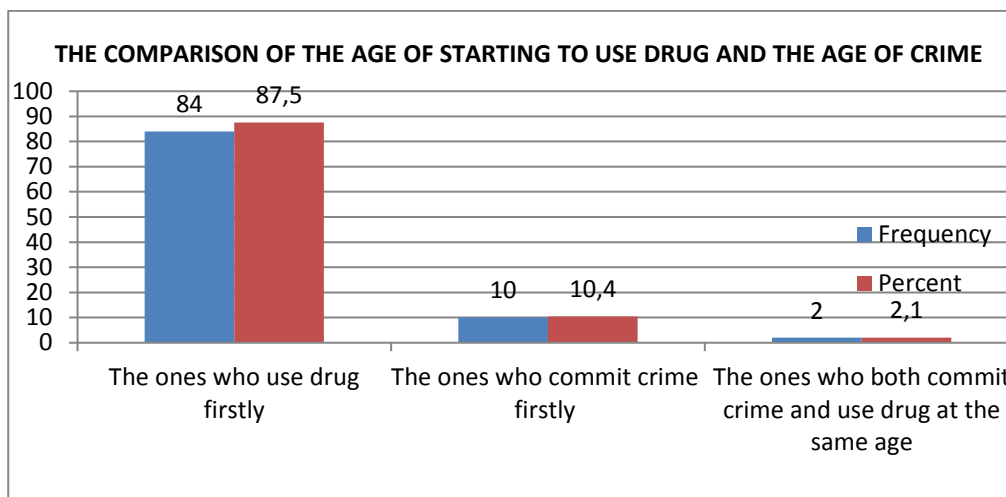

Figure 1. The Comparison of the Age of Committing First Crime and the Age of Using the First Drug

The age at which the prisoners committed crime for the first time and the age at which they used drugs for the first time were compared by bringing them to side by side at Excell and analysed in SPSS package program by giving value 0" for those who use a drug at a small age, "1" for those who committed crime at a small age and "2" for those who performed both in the same age. When the results were examined after this process, it was observed that 87,5% of the vast majority of prisoners were using drugs at a younger age.

- 5) The age at which the majority of prisoners using alcoholic beverages commit crimes for the first time is greater than the age at first using alcohol.

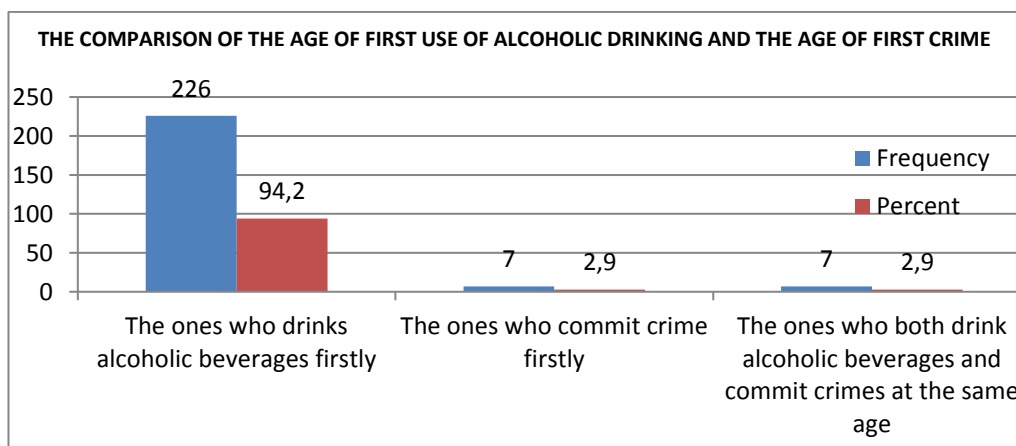

Figure 2. The Comparison of Age of First Crime and Age of First Use Alcoholic Drinking

The age at which prisoners used crime for the first time and the age at which they used alcohol for the first time were compared with the method in the previous hypothesis. The results are similar to the relationship between age of starting drug use and age of committing crimes. According to findings, the rate of the ones who are younger in terms of age drinking alcoholic beverages for the first time is 94.2%. In studies examining the relationship between drug use and criminal behaviour, it has been tried to determine which of these

problematic behaviours has already begun. Knowing which of these behaviours have started firstly will also contribute to making relevant correlative evaluations.

CONCLUSION and DISCUSSION

Discussion

In the study, five hypotheses were determined to examine the relationship between alcohol and drug use and criminal behaviour. These hypotheses are based on the psychopharmacological model and economically compulsive model of Goldstein (1985), which is a tripartite model. Goldstein's tripartite model is relevant for studies dealing with drug-related crime (Bartol, 2002: 378). Age comparisons are also significant in terms of examining alcohol and drug use and criminal behaviours and determining which one of them started earlier and triggered another.

In the first hypothesis, prisoners using alcoholic beverages and drugs were examined whether they were under the influence of these substances on the day they committed the crime, whether they were using alcohol or drugs on the day of the crime. The results are contrary to expectations for drug-using prisoners. It is known that drugs have a relatively greater effect on consciousness and behaviour of individuals than alcohol. However, prisoners who use alcoholic beverages are more likely to commit crimes under the influence of the substance they are using than the prisoners who use drugs.

Within the framework of the second hypothesis, the hypothesis that violence crimes can be committed as a result of psychopharmacological effects of alcohol and drugs is examined.. The majority of prisoners who used drugs and alcohol on crime day were expected to commit violent crimes. However, the expected results were in the use of alcoholic beverage on crime day and not in the use of drugs. When the first two hypotheses are evaluated together, it can be said that the psychopharmacological effects of alcohol lead to more suicide than the psychopharmacological effects of the drug.

It is clear that drugs have triggered and facilitated the criminalization due to their toxic effects and strong addictions that affect the individual's consciousness. However, more crime than the crime committed by the drug effect can be committed with the alcohol effect which is less expensive and illegal because of being legal (Boyum and Kleiman, 2003: 21). The effect of drugs is heavier than alcohol can relatively reduce the relation of drugs to violence crimes (Bartol, 2002: 407) Particularly heavy drugs can even restrict the movement of the self, such as fainting state of the person. For example, in people using opium derivatives such as morphine, codeine and heroin, short termed pupil constriction, sometimes nausea and vomiting, limitation of physical activity, insensitivity and drowsiness are seen (UNODC, 2003: 27). This can lead to someone not having a crime to commit. However, this is not the case with alcoholic beverages. Alcoholic beverages, unlike drugs, do not bring the people to the point where they cannot move, but it can cause them to lose their ability to make healthy decisions and to control his behaviour. Alcohol has the ability to rapidly affect the central nervous

system and decision-making mechanisms of people. When the percentage of alcohol in human blood is about 0.05%, human judgment and judicial power are beginning to decrease. Two bottles of beer or a double raki are sufficient for an average person to form this ratio (Babaoğlu, 1997: 164). This may lead to more psychopharmacological effects of alcoholic beverages than violent crimes (Gaines, 2003: 57). Similar results were obtained in another study which was related to the subject. In a study conducted by examining police records in the United States, it was determined that the most alcohol effect was found when all murders were evaluated in terms of the psychopharmacological effects of the substances (Goldstein'den akt. Auerhahn and Parker, 2003: 122). It can be assessed that prisoners use more drugs than other individuals, but that they show less criminal behaviour and that the drugs may be more related to criminal activity than the psychopharmacological effects of other factors.

Alcohol is more related to violent behaviour than other drugs (Gaines, 2003: 59). Alcohol is more related to violent behaviour than other drugs. In many cases of domestic violence and child abuse, it can be the main reason for committing traffic crimes. Limiting the sale of alcohol with a realistic approach from these perspectives can be effective in reducing crime. For example, alcohol sales may not be made to crime victims or alcohol-related traffic offenders (Boyum and Kleiman, 2003: 26-27). Indeed, in U.S.A, "legal restrictions on alcohol have led to a reduction in alcohol consumption and a change in the way alcohol is seen" (Musto, 2003: 32).

In the third hypothesis, Goldstein's economically compulsive model was tested. In this model, it is argued that drugs are both expensive and need to develop more tolerance so that they can reach an unattainable size with legal income and thus lead to money-related crimes (Goldstein, 1985). The cost of some drugs is a serious economic burden for its users. The fact that people with low income levels are able to provide the substance to which they are dependent also creates an economic problem. Unemployed individuals who can afford this economic burden that the drug caused can go on to provide money by committing a crime (Boyum and Kleiman, 2003: 22). Therefore, money-related crimes such as theft, prostitution or the sale of drugs can be committed by those who have fallen into the strong dependency (Brunelle et al., 2000: 838).

The rates of drug-using prisoners and other prisoners committing illegal income-generating crimes have been compared. Another issue dealt with in the third hypothesis is that heavy and expensive drugs increase the need for money and its consequence is related to the crime. In many studies, expensive drugs such as heroin have been linked to illegal income-generating crimes (Bartol, 2002: 407). Thus, the findings of this study are the same.

When the results of the third hypothesis are evaluated within the framework of economically compulsive model; it can be said that the findings of the fact that prisoners using drugs, prisoners using alcoholic beverages and prisoners using expensive drugs are committing more illegal income-generating crimes than other prisoners, can support this model. While alcoholic beverages are not as expensive as drugs and tolerance enhancements are not as fast as drugs, they can create difficult costs to meet for those who have poor

economic status and who are not regular workers. From this perspective, both those who use alcoholic beverages and those who use drugs may go to illegal incomes in order to provide these items with legal income. Especially this situation shows itself more clearly in expensive drugs such as heroin, cocaine and so on, except for cannabis, volatiles, and non-prescription drugs. The effects of expensive items on the central nervous system of individuals and the strong dependence they create increase the need for money by increasing the consumption of substances more and more. This can lead to illegal income-generating crimes by the dependent persons.

In a study conducted in Australia in 2001 with 2135 adult prisoners, more than 80% of regular drug-using prisoners regularly commit crimes against property, drug purchases and sales, fraud and multiple crimes. In particular, money and drug-related crimes exceed 80% of regular substance use (Makkai and Payne, 2003: 4). According to the findings of a study conducted in 1993 and 1995 using data from a national study in the United States, the chronic substance users were more likely to commit violent crimes such as crimes against property and looting, that is, those who committed money-related crimes, than those who did not use drugs (French et al., 2000: 99).

In a period of four years between 2001 and 2004, study was conducted in five different Canadian cities with four interviews conducted per year with 677 cases of addiction to heroin, cocaine, crack and opium derivatives. In this study, there were some differences in committing crimes against property in terms of the cities where the addicts lived. What is important in this difference is the price of the substance and which substance is used and how often it is used. In this context, it has been found that the amount of legal income is also not effective (Manzoni et al., 2007: 360).

This study has an important feature that differs it from the other studies searching the relations of drugs and crime because it was made via face to face interviews with prisoners in Turkey by obtaining the qualitative data. In the qualitative observations made during the implementation of questionnaires, it has been found that prisoners often express the economic pressures caused by drugs. One of the female prisoners of about 50-55 years old stated that she was working in a night club in Ankara and that she was using alcohol and drugs intensively and both alcohol and drugs cause her to commit many crimes and that she is in prison now as she committed the crime of looting in order to obtain the drugs again. A male prisoner in his 30s has stated that he has been using heroin for a few years and that he constantly commits a theft to supply heroin, and that he cannot get rid of dependency and that there is no possibility of using this substance any other way.

In the framework of hypotheses, in the fourth and fifth hypothesis, the ages at which prisoners use alcohol and drugs and the age at which they committed crimes that caused them to be prisoners were compared. In the fourth hypothesis, the age at which the prisoners who used any drug at least once in their life and used the substance for the first time and the age at which they committed a crime were compared. According to the results, 87,5% of the vast majority of prisoners were using drugs at a younger age. The age of first trial of the drug use is the smallest age 7, and the age of the first trial on average is 17.

According to the findings of the fifth hypothesis, the rate of the ages of the prisoners who drank alcoholic beverages for the first time that is smaller than the age of the prisoners who committed the first crime is 94,2%. While the age of drinking alcoholic beverages for the first time is at least 7 years old, the average age of drinking alcoholic beverages for the first time is 16. When the data of recent studies are evaluated, it is seen that alcohol is tried and used mostly by the ages of 19-20, which is the middle of the youth period (Ögel and Aksoy, 2007: 14; Akfert et al, 2009: 43; Tunçoğlu, 2012: 51; Turkey Drug Report, 2012: 19). In order to prevent the use of alcohol in these years, it is necessary to apply information training and protective measures carefully in high school periods.

In the research of Turkish Monitoring Center for Drugs and Drug Addiction (TUBİM) the average age of first trial of drugs rose to 14 (Turkey Drug Report, 2012: 19). In a study conducted by examining the records of 323 people who applied to Ege University Child Ergenic Alcohol and Substance Abuse Research and Application Center between 2003-2005, the age of first use of the substance was found to be 13,7 (Yüncü et al, 2006: 33). According to the results of a joint research conducted by the ministry in six largest cities of Turkey in 2003, the most frequently used cannabis and volatile substances in the general population in Turkey, the average age in the use of cannabis for the first time as 17 and the average age of first use of volatile substances as 14 was reported.

When comparing the results of other studies and the data of this study, it is seen that the age of first use of drugs is mostly known as the period of adolescence. The adolescence period is a period that is between childhood and adulthood and that is not yet considered as an adult but it is a period of development and spiritual maturation and a transitional from stage childhood through adulthood. In this period, the child is neither considered as an adult nor as a child. This troubled transition process in which maturation begins is one of the most difficult periods of human life. Some young people live with less problems while others experience greater traumas. In this period, the individuals have inconsistencies in both their own and interpersonal relations. (Özerkmen, 2004: 80). This period when individuals are most likely to start using drugs and preventive measures need to be intensified.

It has been found that the use of substance is earlier in most of the researches related to whether the age of starting to use the substance was before or after the crime. According to the results of a five-year study of 625 young people selected by random sampling method in New York, there was no direct effect on the guilt of starting to use the substance but there was an indirect effect in terms of guilty friends making, deviant behaviour and continuing the use of the substance (Zhang et al., 1997: 260).

In 2004, in a study conducted with the arrested and convicted adolescents in the youth detention centers throughout Turkey, "the difference between the average age of committing first crime of those who tried and did not try a drug was statistically significant. It was seen that the use of tobacco, alcohol and cannabis was predominantly committed before committing a crime." (Ögel and Aksoy, 2007: 13). When the data of other

studies and the data of this study are evaluated together, it is seen that the vast majority of people who use drugs and commit crimes start to use drugs at a younger age and then commit crimes.

CONCLUSION

The problem of people getting out of laws and social norms with the drug use has been an ongoing problem for thousands of years. This study also examines the use of alcoholic beverages and drugs, which could be one of the factors causing people to commit crimes. Whether or not using these substances of the individuals will have an effect on their criminal activity, and if such an effect exists, it has been researched from which direction criminal behaviour can be triggered by these substances. In addition, it has been discussed in the scope of the study of what kind of substances is more related to the crime.

Contrary to what is generally known in the study, It has been understood that the drug use of the individuals, their being drunk and the influence of these drugs on their consciousness cannot be correlated with their criminal activity. When alcohol and drugs are used, they are seriously intoxicating and lead the individuals to behave abnormally, to see illusions or nightmares and to be encouraged more than normal. While it is anticipated that drugs may cause criminalization of the individuals as a result of these effects on the central nervous system of them, the results did not come out as expected. On the contrary, it has been found that chronic problems caused by addictive effects of drugs on the individual may be more related to crime. However, it has been observed that drugs may be more likely to be associated with crime by the intoxicating effects they produce when alcoholic beverages with relatively milder effects on the individual are used. However, it has been observed that alcoholic beverages are relatively more likely to be associated with crime than drugs by the intoxicating effects which are lighter on the individual they produce when they are used.

With the tolerance they develop, substance lead to consuming more and more substances and consuming more frequently each time. This is an effect that may cause individuals to do many things in order to obtain the substance including illicit jobs. As the intensive substance consumption could reach to the extent that it could not be covered by legal income over time, so it was seen that the individuals who use the drug may cause more criminal behaviour. Similarly, expensive drugs have been found to be more related to crime than to relatively light substances, due to faster tolerance development and its being already expensive. As a matter of fact, prisoners interviewed face to face during the implementation of the surveys frequently mentioned this issue and stated that expensive and heavy drugs such as heroin can't be used without a crime. In summary, it has been concluded that drugs may be more related to crime in terms of economically compulsive model, and alcoholic drinkers may be more related to crime in terms of psychopharmacological effects.

SUGGESTIONS

- Every year, the Ministry of Family and Social Policy should research the intensity of substance use between the general population, students and prisoners. Thus, both the dimensions of the problem in Turkey will be officially known and as it has also international standards, comparisons can be made with other countries. This data may also be useful for the relevant scientific studies.
- According to the results of the research, since the period of starting to drink alcoholic beverages is mostly puberty, informing and prevention studies need to be intensified. Otherwise, it is even easier to commit crimes in later years for individuals who use substance at these ages.
- Most of the studies examining the crime have focused on the physiological, psychological and environmental factors of the crime but the use of the substance has been neglected. Especially the addictive effects of drugs that can lead to a crime were tested by studies conducted in other provinces and in general population and can take a place in preventive policies.
- It has been understood that the addiction of heroin, cocaine, ecstasy, etc., which can be characterized as more intensive and more expensive drugs, can continue without committing a crime is almost impossible, both from the conclusion and from the interviews with the prisoners at the implementation stage of the questionnaires. For this reason, it is necessary to treat drug addicts by increasing the treatment possibilities and less people should be treated with more effective methods.
- Alcohol has been seen to cause many criminal acts to be committed, although not as expensive as drugs. As a matter of fact, the immediate effects of alcohol on the individual are relatively more intense than those of the drug. For this reason, some regulations on alcohol may be effective in fighting against crime. For example, alcohol sales may not be made to those who commit crime or who committed alcohol-related traffic offences.

ALKOLLÜ İÇKİLER VE UYUŞTURUCU MADDELERİN SUÇLA İLİŞKİSİ ÜZERİNE BİR ALAN ARAŞTIRMASI

ÖZ

Bu çalışmanın amacı alkol ve uyuşturucu madde kullanımı ile suçlu davranış arasında bir ilişki var mıdır ve bu ilişkinin etkileri, boyutları ve türleri nelerdir sorularına cevap aramaktır. Bu araştırmada kullanılan veriler Şahinli (2016)'nın yayınlanmamış doktora tezinden alınmıştır. Araştırma Aralık 2014 ve Ocak 2015 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Bu çalışma 4220 kişilik evren grup için 346 kişilik örneklem grupla yaklaşık % 97,5'lik bir güven aralığında gerçekleştirilmiştir. Örneklem gruptaki mahkûmların 274'ünü (% 79,8) erkekler oluştururken, 70'ini (% 20,2) bayanlar oluşturmaktadır. Mahkûmların yaşları 18 ile 70 yaş arasında değişiklik göstermekte olup yaş ortalamaları ise 35'tir. Bu araştırmada Ankara ilinde bulunan ceza infaz kurumlarında mahkûmlarla yüz yüze görüşme yöntemi kullanılmıştır. Anketler, ceza infaz kurumlarında bulunan mahkûmlara kendi koğuşlarında uygulanmıştır. Çalışmada alkol ve uyuşturucu madde kullanımı ile suçlu davranış ilişkisini inceleyen beş hipotez belirlenmiştir. Bu hipotezler Goldstein'in (1985) üçlü modeli içerisinde yer alan psikofarmakolojik model ve ekonomik modelden hareketle oluşturulmuştur. Uyuşturucu maddelerin ekonomik model açısından suçla daha çok ilişkili olduğu, alkollü içkilerin ise psikofarmakolojik etkiler açısından suçla daha çok ilişkili olduğu sonucuna varılmıştır. Alkollü içkilerin diğer uyuşturucu maddelere göre şiddet davranışı ile daha çok ilişkili olduğu da çalışmanın sonuçlarından birisidir.

Anahtar Kelimeler: Suç, alkol, uyuşturucu maddeler, mahkûmlar, ceza infaz kurumları.

GİRİŞ

Suçun, tarihin ilk dönemlerinden itibaren toplumsal hayatta var olduğu dini kaynaklı kutsal kitaplarda yer almaktadır. O günden bu güne kadar özellikle son yüzyılda suç problemini anlamak ve bu problemi en aza indirmek için bilim insanları çalışmalarda ve araştırmalarda bulunmaya devam edegelmiştir. Özellikle batılı ülkelerde bilim insanları tarafından yapılan bu çalışmalar kriminoloji biliminin temelini oluşturmuştur. Ancak Türkiye’de suçu araştıran çalışmalar Batılı çalışmalara kıyasla çok daha az seviyede ve daha dar kapsamlı kalmıştır.

Alkollü içkilerin ve uyuşturucu maddelerin kullanımı, insanların suçla tanışması kadar eski olmasa da tarihin çok eski dönemlerine kadar uzandığı söylenebilir. Keyif verici ve insanlarda davranış değişikliğine sebep olan maddelerin kullanım öyküsü değişik şekillerde olmuştur. Bazıları başlangıçta iyi niyetli bir amaçla ilaç olarak insanların tedavilerinde kullanılsa da daha çok kötüye kullanımları yaygınlaşmış ve uyuşturucu madde olarak tüketilmeye başlanmıştır. Morfin, eroin, afyon sakızı ve bazı amfetamin türü ilaçlar bunların örnekleri arasındadır. Bazıları ise doğrudan keyif verici amaçlı, sarhoş olmak için veya insanları kontrol etmek adına kötü niyetli kişilerce kullanılmıştır. Esrar, hallüsinojen etki gösteren bazı mantar türleri bunların örnekleri arasındadır. Tüm bu maddelerin birey üzerinde merkezi sinir sistemine etki etmesi neticesi kısa dönemli etkileri; kuvvetli bağımlılık oluşturmaları neticesi uzun dönemli etkileri bireyin hayatını baştan sona değiştirebilecek derecededir.

Bu makalenin amacı alkol ve uyuşturucu madde kullanımının bireyin suç işlemesine neden olan etkenlerden birisi olup olmadığını, bu etkinin yoğunluğunu ve hangi tür maddelerin hangi tür suçlara daha çok etki ettiğini araştırmaktır. Alkol ve uyuşturucu madde kullanımının suçlu davranışa etkisi konusu son dönemde popüler olmuş özellikle uyuşturucu madde kullanımının daha yoğun olduğu Batı ülkelerinde bilim insanlarının yoğunlukla dikkatini çekmiştir. Ancak Türkiye’de ciddi boyutları olan bu konu ‘zaten madde kullanım yaygınlığı araştırmaları sayısının bile çok yetersiz olduğu düşünülürse’ varlığı peşinen kabul edilmiş ve yerli bilim insanlarının çok fazla ilgisini çekmemiştir. Bu açıdan mevcut çalışma ile hem uluslararası literatürde çok ciddi yeri olan bir konu yerel literatürde de incelenmiş olacak hem de iki büyük toplumsal sorun olan suç ve madde bağımlılığı konuları literatürdeki yaygın çalışmalardan farklı bir şekilde ele alınacaktır. Ayrıca literatürdeki çalışmaların birçoğu alan araştırması şeklinde olmayıp genellikle literatür taraması şeklindedir. Alan araştırmaları ise genellikle daha dar kapsamlı madde kullanım yaygınlığı araştırmalarıdır. Mevcut çalışma ise suç ve madde kullanım yaygınlığını doğrudan ceza infaz kurumlarında bulunan mahkûmlarla yapılan alan araştırmasıyla ele alması açısından da diğer çalışmalardan ayrılmaktadır. Bu konuyu araştırmak için Ankara ilindeki 4 adet kapalı ceza infaz kurumunda ve 2 adet açık ceza infaz kurumunda bulunan tutuklu ve hükümlü mahkûmlarla yüz yüze görüşme yöntemiyle anket uygulaması yapılmıştır.

Uyuşturucu Madde Ve Suç Kavramları

Uyuşturucu madde kavramı farklı disiplinler tarafından farklı şekillerde tanımlanarak ifade edilmektedir. Uyuşturucu kavramının İngilizce’de ifade edilmiş şekli bir tanesi ‘drug’ kelimesidir. ‘ilaç’ anlamına gelen ve

uyuşturucu manasında kullanılan 'drug' kelimesinin çok geniş bir kullanım alanı söz konusudur. Tıp alanında insanların tedavisinde kullanılan 'ilaç' anlamına gelse de yaygın kullanımda psikoaktif etkileri olan ve genellikle yasadışı olan maddeleri ifade etmek için kullanılmaktadır. Alkol, tütün ve kafein de psikoaktif etkileri sebebiyle bu kavramın içerisine dâhil edilmektedirler (WHO, 1994: 34). TCK bir maddenin uyuşturucu ve uyarıcı madde sayılması açısından birey üzerindeki etkilerini ve bağımlılık yapıcı özelliğini değerlendirmeye almıştır. Bir diğer ifadeyle TCK'da uyuşturucu ve uyarıcı maddelerin isimleri tek tek sayılarak bir sınıflandırılmaya gidilmemiş imal ve ticareti suçu bakımından doktor reçetesiyle satılan ilaçlar da dâhil (TCK md. 188/6) tüm uyuşturucu ve uyarıcı etki oluşturan ve bağımlılık oluşturan maddeleri bu düzenleme kapsamına dâhil etmiştir.

Suç kavramı da bilimsel açıdan değişik yönleriyle ele alınmaktadır. Suçun yasal, psikolojik, siyasi ve sosyolojik bakış açıları söz konusudur. Suç kavramının tanımlanmasında kriminoloji bilimiyle ilgilenen insanlar öncelikle sapma kavramını açıklamış ardından suçu tarif etmişlerdir. Sapma, toplum tarafından belirlenmiş olan gelenek, görenek, örf, adet ve ananelere aykırı biçimdeki, fertlerin tepkilerini çekebilecek olan normalin dışındaki davranışlardır. Suç ise yasalarla belirlenmiş olan fiillerin işlenmiş olmasıdır. Yani bir davranış sapma olarak değerlendirilebilirken, suç olarak değerlendirilmeyebilir. Bir fiilin suç olabilmesi için yasal mevzuatta tanımlanmış olması bir diğer ifadeyle yasalara aykırı bir davranış olması gerekmektedir (İçli, 2007; Akıncı, 2009).

Uyuşturucu maddelerin sınıflandırılması da tanımlamasında olduğu gibi konuyla ilgilenen disiplinlerce farklı şekilde yapılmıştır. Mevcut çalışmaya en uygun sınıflandırma ise; Afyon ve türevleri (eroïn ve morfin), koka ve türevleri (kokain ve krak kokain), kenevir ve türevleri (esrar ve bonzai), amfetaminler (ecstasy, metamfetamin vb)ile hallüsinojenler (sihirli mantarlar, LSD vb) ve farklı amaçlarla üretilen maddelerden uyuşturucu olarak kullanılanlar ise sakinleştirici, yatıştırıcı ve uyku ilaçları ile uçucu maddeler (bally, tiner, çakmak gazı vb) şeklinde yapılabilir. Birey üzerinde davranış değişikliğine yol açan, bağımlılık oluşturan ancak yasal olan alkol de çalışmada ele alınacak fakat yasal olduğu için uyuşturucu kavramı içerisine dâhil edilmeyecek ayrıca belirtilecektir. Nikotin ve kafein bağımlılık yapıcı özellikleri nedeniyle uyuşturucu maddeler sınıfında olsalar da davranış değişikliğine yol açmamaları nedeniyle ve yasadışı olmadıklarından bu çalışma içerisinde uyuşturucu maddeler kavramı kapsamına dâhil edilmeyeceklerdir.

Uyuşturucu Madde Kullanımı Ve Suçlu Davranış İlişkisi

Madde-suç ilişkisini açıklamak için kullanılan en popüler yöntem Goldstein'in üçlü modelidir. (Brunelle vd, 2000: 836; McBride vd, 2003: 99). Goldstein'e göre uyuşturucu ve şiddet üç yönden birbiri ile ilişkilidir. Psikofarmakolojik model, ekonomik model ve sistemsel (systemic) model (Goldstein, 1985: 493). Bu üçlü teorik çerçeve madde kullanım ve suç arasındaki nedensel ilişkiyi açıklamak için uzun yıllar temel alınmıştır (Gizzi and Gerkin, 2009: 917).

Goldstein'in madde şiddet ilişkisini araştırmak için yaptığı çalışmada kullandığı yöntem polis kayıtlarını incelemektir. Polis kayıtları bilimsel açıdan her zaman yeterli olmayacağı için bu teorinin doğruluğunun ispatlanması için başka çalışmalara da ihtiyaç vardır (Auerhahn and Parker, 2003: 124). Örneğin şüphelisi

sonradan yakalanan bir cinayet olayında şüphelinin suçu işlediği sırada madde etkisinde olup olmadığını tespit edilemeyebilir. Bir hırsızlık olayı uyuşturucuyla bağlantılı işlenmişse de bu durum polis kayıtlarına maddeyle ilişkilendirilerek geçmeyebilir.

Psikofarmakolojik Model

Psikofarmakolojik modelde, uyuşturucu maddelerin birey üzerinde meydana getirdiği etkiler neticesinde bireyin suç işleme ve suç mağduru olma ihtimalinin artması anlatılmaktadır. Maddelerin insan üzerindeki cesaretlendirici ve rahatlatıcı etkileri, şuuru ve muhasebe yapma yetisini kaybettirici etkileri, ahlaki çöküntü yaşatan etkileri neticesinde insanların suç işleme riski artmaktadır. Ayrıca maddelerin yoksunluk sendromları da kişinin mantığını tamamen yitirmesine ve o an maddeyi temin etmek için suç dâhil her şeyi gerçekleştirmesine yol açabilmektedir. Madde kullanımının insan üzerindeki diğer bazı etkileri olan savunma gücünü kaybettirme, hafızada zayıflık oluşturmaları, sarhoşluk halinde kişinin kendinden geçmesi gibi etkileri de suç mağduru olma riskini artırmaktadır. Bu açıdan psikofarmakolojik model uyuşturucu maddelerin hem suç işleme hem de suç mağduru olma ihtimalini artırmasıyla alakalıdır (Goldstein, 1985: 494-495).

Kişinin suç işlemesine uyuşturucu madde kullanımının tek başına neden olduğu söylenemese de, bu maddelerin bireyin merkezi sinir sistemini etkilemesi neticesinde meydana getirdikleri etkilerin ciddi katkısı olduğu söylenebilir. Uyuşturucu maddelerin laboratuvar testleriyle ispatlanmış şiddeti, saldırganlığı ve paranoyayı tetikler etkileri suç işleme riskini ciddi şekilde artıracak etkilerdir. Ayrıca sarhoşluk halinde yaşadığı mantık kaybıyla eylem ve fiillerinin muhasebesini tam manasıyla yapamayan, bu sarhoşluk haliyle ahlaki değerlerinde zafiyet oluşan, utanma duygusu azalan ve cesaretlenen bireyin normal haline göre suç işleme ihtimalinin artması beklenebilecek bir durumdur (White and Gorman, 2000: 185; Brunelle vd, 2000: 837).

Uyuşturucu maddelerin psikofarmakolojik etkilerinin suç işleme ve suç mağduru olma ihtimalini artırdığı birçok araştırma sonucuyla desteklenmektedir. Madde suç ilişkisini inceleyen araştırmalarda cinayetlerin gerçekleştiği sırada yarından fazlasında fail veya mağdurların alkol veya uyuşturucu madde etkisinde olduğunu göstermektedir. Çoklu madde kullanımı da yaygınken en çok alkol etkisinin varlığı göze çarpmaktadır (Auerhahn and Parker, 2003: 126). Kalifornia'da bulunan 21 lisenin öğrencileriyle beş yıllık bir süreçte gerçekleştirilen ve Goldstein'in üçlü modelini test eden bir çalışmada, üçlü modelden sadece psikofarmakolojik model, yasadışı madde kullanımının şiddet ve mağduriyetle ilişkisini açıklayabilmiştir. Diğer iki modelin açıklamalarını destekler nitelikte veriler bu çalışmada tespit edilememiştir (Weiner vd, 2005: 1265).

Amerika'da Ulusal Suç Mağduriyeti Araştırması verilerine göre 11,1 milyon şiddet mağdurunun dörtte biri eylemi gerçekleştiren kişinin alkol veya madde etkisinde olduğunu belirtmiştir. Bu oran tecavüz suçlarında ise % 40'ı aşmaktadır (Greenfeld, 1998: 14). Amerika'da 2004 yılı verilerine göre eyalet cezaevlerinde bulunanların % 37'si cezaevine girmelerine neden olan eylemi gerçekleştirdikleri sırada alkollü olduklarını belirtmişlerdir (Bureau of Justice Statistics). Amerika'da 200 hükümlü örnekleminde gerçekleştirilen bir çalışmada,

hükümlülerin % 62,6'sı cezaevine girmelerine neden olan suçu işlediklerinde madde etkisinde olduklarını belirtmişlerdir. % 51'i ise işledikleri suçun bir yönden kullandıkları maddeyle alakalı olduğunu belirtmişlerdir (Gizzi and Gerkin, 2009: 926).

Avustralya'da 2001 yılında 2135 yetişkin hükümlü erkeklerle gerçekleştirilen bir çalışmada, hükümlülerden % 29'u alkol veya uyuşturucu madde etkisindeyken suç işlediklerini belirtmişlerdir (Makkai and Payne, 2003: 8). Avustralya'da 2004 yılında tutuklu veya hükümlü 11-17 yaş arası 371 olguyla gerçekleştirilen çalışmada, cezaevindeki çocukların % 70'i cezaevine gelmesine neden olan olayı madde etkisindeyken gerçekleştirdiğini belirtmişlerdir. Bunlardan % 24'ü uyuşturucu madde etkisinde olduğunu, % 22'si alkol etkisinde olduğunu ve % 24'ü de birden fazla maddenin etkisinde olduğunu söylemişlerdir (Prichard and Payne, 2005: 4).

2004 yılında Türkiye geneli islahahlerinde bulunan tutuklu ve hükümlü ergenlerle yapılan bir çalışmada olguların % 29,7'si cezaevinde bulunmasına neden olan suçtan önceki diğer herhangi bir suçu işlediği sıra madde etkisi altında olduğunu belirtmiştir. % 32,8'i ise cezaevinde bulunmasına yol açan suçu işlediği sırada madde etkisi altında olduğunu belirtmiştir (Ögel ve Aksoy, 2007: 13).

Ekonomik Baskı Modeli

Goldstein (1985: 495-496), ekonomik baskı modelinde, pahalı maddelerin paraya olan ihtiyacı artıracağından kişinin temel amacının kullanılan maddenin temini için gerekli olan parayı elde etmek olduğu suçların işlenebileceğini belirtmektedir. Goldstein, bu modelde bireylerin uyuşturucu maddeleri elde edebilmek için gerekli olan para ihtiyacını karşılamak için para bağlantılı suçlara yönelebileceğini daha riskli olan şiddet suçları işlemeyeceklerini belirtmektedir. Bazı maddeler pahalı olduğu gibi aynı zamanda tolerans geliştirerek hep daha fazla madde tüketme ihtiyacı ortaya çıkarmaktadır. Artan madde tüketimi ise kişinin yasal gelirlerinin bu tüketimi karşılayacak boyutları aşmasına neden olmaktadır. Neticede yasal yollardan karşılanamayan ve bağımlının hayatında en önemli tüketim maddesi olan uyuşturucu maddeyi temin etmek için para bağlantılı suçlar işlenebilmektedir.

Eroin, morfin gibi narkotik madde bağımlılarının para bağlantılı suçlar işlemeleri ülkelere göre değişiklik göstermektedir. Özellikle tedavi ve destek programlarının etkin ve yaygın olduğu ülkelerde narkotik madde kullanıcılarının para bağlantılı suçlara daha az karıştığı görülmektedir (White and Gorman, 2000: 188). Değişik ülkelerden 30 bilimsel çalışmanın verileri analiz edilerek gerçekleştirilen bir çalışmada eroin, kokain ve crack kullanımının 2 ila 5 kat arasında bu maddeleri kullanmayanlara göre suç işleme ihtimalini artırdığı tespit edilmiştir. Ayrıca bu maddeler arasında en çok crack kullanımının, sonra eroin kullanımının ve en az da kokain kullanımının suçluluğa yol açtığı tespit edilmiştir (Bennett vd, 2008: 112-113).

Goldstein'in ekonomik baskı modelinin birçok araştırmada incelendiği görülmektedir. 1993 ve 1995 yılında Amerika'da ulusal bir araştırmanın verileri kullanılarak gerçekleştirilen bir çalışmanın bulgularına göre kronik

madde kullanıcılarının madde kullanmayanlara göre mala karşı suçları ve yağma gibi şiddet içeren para bağlantılı suçları işleme ihtimalleri daha yüksek çıkmıştır (French vd, 2000: 99).

Kanada'nın 5 farklı şehrinde 2001 ve 2004 yılları arasında dört yıllık bir sürede eroin, kokain, crack ve afyon türevleri bağımlısı 677 olguyla senede bir yapılan dört adet görüşme ile bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada yapılan çapraz testlerde eroin bağımlılığının mala karşı suçları belirgin şekilde artırdığı ve özellikle erkek olguların mala karşı suçlara yöneldiği tespit edilmiştir (Manzoni vd, 2007: 358). Aynı çalışmada bağımlıların yaşadıkları şehirler açısından mala karşı suçları işlemlerinde bazı farklılıklar görülmüştür. Bu farklılıkta önemli olan maddenin fiyatları ve hangi maddenin ne sıklıkta kullanıldığıdır. Bu konuda yasal gelirin miktarının da etkili olmadığı tespit edilmiştir (Manzoni vd, 2007: 360).

Avustralya'da 2001 yılında 2135 yetişkin hükümlü erkekle gerçekleştirilen bir çalışmada, düzenli madde kullanan hükümlülerin % 80'inin üzerinde bir kısmı düzenli olarak mala karşı suçlar, uyuşturucu alım ve satımı, dolandırıcılık ve birden fazla suç işlemişlerdir. Özellikle para ve uyuşturucuyla alakalı suçlar düzenli madde kullanımında % 80'i aşmaktadır. Düzenli madde kullananlarda şiddet suçları % 49 ve cinayet ise % 37 oranındadır (Makkai and Payne, 2003: 4)

2003 yılında 37 uçucu madde bağımlısı ergenle mülakat yoluyla gerçekleştirilen bir çalışmada olgular uçucu madde temini için gerekli olan para kaynağını en çok çalışarak (% 64,8) ve çalarak (% 64,8) elde ettiğini belirtmektedirler (Yaşan ve Gürgen, 2004: 79). Türkiye'de 9 ilde ve KKTC'de bulunan 72 uçucu madde kullanıcılarına kartopu modeli ile ulaşıp anket uygulanması ile bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada katılımcılardan 5 kişi yani % 6,9'u bir kez, 18 kişi yani % 25'i ise birden çok defa kullandıkları maddeyi temin etmek için hırsızlık, yasadışı ve ahlak dışı fiiller gerçekleştirdiklerini bildirmişlerdir. Katılımcıların % 1,4'ü bir kere, % 2,8'i de birden çok defa madde sattıklarını belirtmişlerdir (Evren vd, 2001: pdf metin sayfa 6).

Sistemsel (Systemic) Model

Sistemsel (systemic) model uyuşturucu maddelerin satılmasının, satın alınmasının ve kullanılmasının yasadışı birer suç faaliyeti olması sebebiyle yasal kuralları olmayışını bundan dolayı da tüm bu sistemin işleyişinde şiddet içeren yaptırımların temel olmasının birçok suç ve şiddet olayına yol açtığını anlatmaktadır. Uyuşturucu ticaretindeki yaşanabilecek bazı anlaşmazlıklar, bu satışı yapabilmek için rakiplerin alt edilmesi, satışlarda ödenmesi gereken paraların tahsil edilmesi, uyuşturucu ticaretini yapan şebekenin içerisindeki hiyerarşinin sağlanabilmesi ve uyuşturucunun üretiminden kullanımına kadar geçen tüm aşamalarda benzeri işlemlerin yürütmesinde hep şiddet ön plandadır. Kurallar şiddet temelinde işlemekte bu durum ise birçok farklı suça yol açmaktadır. Bu sistem şiddet suçlarını neredeyse kendiliğinden ortaya çıkarmaktadır. Bu sebeple Goldstein, bu model üzerinde diğer iki modele göre daha çok durmaktadır (Goldstein, 1985: 497).

Sistemsel model kısaca özetlenirse uyuşturucu satımı ve trafiği gibi illegal durumların doğasında şiddet olduğu ve şiddete yol açtığı görüşüdür. Uyuşturucu satıcıları ve kaçakçıları konumlarını ve gelirlerini korumak için

şiddete başvurmakta ve bu çevrelerde şiddet zorunlu hale gelmektedir (Brunelle vd, 2000: 836). Goldstein 1984'te New York'taki kendi üçlü modelini test eden çalışmasında uyuşturucu bağlantılı cinayetlerin % 75'inin maddelerin psikofarmakolojik etkileri çerçevesinde işlendiğini tespit etmiştir (Goldstein'den akt. White and Gorman, 2000: 191). Goldstein 1989 yılında ise yine kendi teorisini New York'ta işlenen 414 cinayeti inceleyerek test etmiştir. Bu araştırmasında 1984'teki araştırmasının aksine cinayetlerin yarıdan fazlasının uyuşturucuyla ilgili olduğunu tespit etmiştir. Bunlardan % 74,3'ü sistemsel model içinde değerlendirilmiştir. Tüm cinayetler maddelerin psikofarmakolojik etkileri açısından değerlendirildiğinde en çok alkol etkisinin varlığı tespit edilmiştir. Tüm cinayetlerden uyuşturucuyla bağlantılı olanları içerisinde psikofarmakolojik etkiler açısından en çok crack kokain etkisi tespit edilmiştir (Goldstein'den akt. Auerhahn and Parker, 2003: 122).

New York'ta 1996-2000 yılları arasında 62 yerleşim yerinde resmi veriler kullanılarak yapılan bir çalışmada uyuşturucu bulduran kişi sayısının arttığı bölgelerde suç türlerinde de ciddi artışlar gözlemlenmiştir (Shepard ve Blackley, 2005: 336). Bu çalışmanın sonuçları Goldstein araştırmasının verilerine göre daha açıklayıcıdır. Goldstein uyuşturucu madde kullanım şiddet ilişkisini araştırdığından en ağır şiddet suçu olan cinayet suçlarını incelemiştir. Ancak cinayetler toplumsal hayat içerisinde diğer suçlara göre daha az görülen bir suç türü olduğundan genellemesi zordur. Shepard ve Blackley (2005) araştırmasının verileri uyuşturucu maddelerin bulunduğu yerlerde tüm suçların arttığını göstermesi açısından önemlidir.

YÖNTEM

Bu makale için **“Acaba alkol veya uyuşturucu madde kullanmak bireylerin suç işlemesine etki eder mi?”** sorusu araştırma sorusu olarak belirlenmiştir. Bu araştırma nicel bir araştırma olduğundan öncelikle araştırma sorusu belirlenmiş, bu soruyu araştırmak için 5 adet hipotez belirlenmiştir. Hazırlanan anket formundaki sorular ile değişkenlerin nasıl inceleneceği belirlenmiş ve örnekleme uygulanan anketlerden elde edilen veriler değerlendirmeye alınmıştır (Neuman, 2012: 21; Babbie, 2014, Çingi, 1994).

Hipotezler

- 1) Alkol veya uyuşturucu madde kullanan mahkûmların çoğunluğu suç işledikleri gün bu maddelerin etkisi altındadırlar.
- 2) Suç işlediği gün alkol veya uyuşturucu madde kullanan mahkûmlar diğer suçlara kıyasla daha çok şiddet içeren suçlar işlemişlerdir.
- 3) Uyuşturucu madde kullanan mahkûmların yasa dışı gelir getiren suçlar işleme oranı kullanmayanlara göre daha yüksektir.
- 4) Uyuşturucu madde kullanan mahkûmların çoğunluğunun suç işledikleri yaş, ilk kez uyuşturucu madde kullanma yaşından daha büyüktür.
- 5) Alkollü içki kullanan mahkûmların çoğunluğunun ilk kez suç işledikleri yaş, ilk kez alkollü içki kullanma yaşından daha büyüktür.

Bu araştırmada kullanılan veriler şahinli (2016)'nın yayınlanmamış doktora tezinden alınmıştır. Araştırmanın evrenini Adalet Bakanlığının araştırma yapılmasına izin verdiği Ankara ilinde bulunan Kapalı ve Açıık Ceza İnfaz Kurumlarındaki tutuklu ve hıkümlülerin tamamı oluşturmaktadır. Ankara ili genelinde toplam 9 adet kapalı ceza infaz kurumu ve 3 adet açıık ceza infaz kurumu bulunmaktadır. Yüksek güvenliikli ceza infaz kurumu olan 1 Nolu F Tipi ve 2 Nolu F Tipi Ceza İnfaz Kurumları, Ankara'nın dış ilçelerinde olan Elmadağ ve Kızılcahamam Kapalı Ceza İnfaz Kurumları ve Kalecik Açıık Ceza İnfaz Kurumunda anket çalışması yapılmasına Bakanlıkça izin verilmemiştir. Bu ceza infaz kurumlarının haricindeki açıık, kapalı ve kadın olmak üzere toplam altı ceza infaz kurumunda bulunan hıkümlü ve tutukluların tamamı araştırma evrenine dâhil edilmiştir. Araştırmanın yapıldığı Aralık 2014 ve Ocak 2015 tarihleri itibariyle yukarıda bahsedilen cezaevlerinde bulunan toplam 4220 mahkûm araştırmanın evrenini oluşturmuştur. Bu mahkûmların yaklaşık % 7'si olan 323 kişiyi kadınlar oluşturmaktadır.

Araştırma evrenini oluşturan Ankara ilinde bulunan ceza infaz kurumlarında bulunan mahkûmların kurum yönetimlerinden alınan bilgilere göre suç türlerine göre koğuşlara ayrıldığı öğrenilmiştir. Suç türleri "cinsel suçlar", "cinayet, yaralama" ve "uyuşturucu suçları" olarak ayrılmıştır. Örnekleme yöntemi olarak evrenin heterojen olduğu ve özelliklerinin bilindiği durumlarda uygulanabilen "tabakalı örnekleme yöntemi" benimsenmiştir. Bu yöntemde evrenin en iyi şekilde temsil edilmesi amaçlanmaktadır. Evrendeki gruplar yaş, cinsiyet, meslek grupları gibi ayrımlara tabi tutulmaktadır. Ayrıca bu yöntemde evrenin tabakalara ayrılmasıyla belirlenen örnekleme her tabaka içinde örnekleme dâhil edilen birimler tesadüfi yöntemle seçilmekte ve böylece araştırmacıların eğilimleri en aza indirilmektedir (Özmen, 1999: 38).

'Tabakalı örnekleme' metodu kullanılarak oluşturulan örnekleme grubunda evrenin yaklaşık % 8'ini oluşturan 346 kişi örnekleme grubuna dahil edilerek analiz edilmiştir. 5000 kişilik bir evren için % 2 hoşgörü miktarı ile belirlenecek örnekleme büyüklüğünün 418 kişiden, % 3 hoşgörü miktarı ile 195 kişiden oluşması gerekmektedir (Çingi, 1994: 327). Bu alışma 4220 kişilik evren grup için 346 kişilik örnekleme grupla yaklaşık % 2,5'lik bir hoşgörü miktarı ile gerçekleştirilmiştir. Örnekleme grubun evren gruptaki oranı olan yüzde sekizlik oran EMCDDA'in 2014 yılında Norveç ve Türkiye hariç tüm Avrupa Birliği ülkelerinin ceza evlerinde uyuşturucu kullanımı ile ilgili yayınındaki standartlara göre yeterli görülmektedir (Royuela vd, 2014: 14). Ceza İnfaz Kurumlarının yönetimleri tarafından koğuşlarda anket uygulanmasına izin verilmiştir. Ancak kurum yönetimleri mahkûmların isim listelerini ve numaralarını vermemişlerdir. Sayılarla alakalı edinilebilen bilgi sadece ceza infaz kurumundaki koğuş sayıları ve bu koğuşlarda kalan kişi sayılarıdır. Kurumlarda koğuşlar suç türlerine göre ayrıldığından tüm suç türlerinin örnekleme eşit şekilde temsil edilmesi için her suç türündeki üç koğuştan birisi örnekleme grubuna dâhil edilmiştir. Anketlere katılım gönüllük esasına bağlı olduğundan ve eğitim seviyesi düşük mahkûmların yanlış doldurmaları neticesi geçersiz sayılacak anketlerde hesaplandığında evrene genelleme yapabilmek için yeterli oran olan yaklaşık yüzde sekizine ulaşmak hedeflenmiştir. Böylece evrenin üçte birini oluşturan 1406 kişi örnekleme grubuna seçilmiş oldu. Bu gruptan görüşmeyi kabul etmeyen ve anketleri geçersiz sayılanları çıkınca evrenin yaklaşık yüzde sekizine tekabül eden 346 kişi ile çalışma gerçekleştirilmiştir. Bu sayının da yaklaşık % 2,5'lik bir hoşgörü miktarı ile evreni temsil etme yeteneğine sahip olduğu yukarıda belirtildi.

Örneklem grup, evren içerisindeki grupları en iyi temsil edecek şekilde belirlenmesi gerekmektedir (Özmen, 1999: 37). Evren içerisinde yaklaşık % 7'lik bir orana sahip olan kadınların örneklem gruba alınan 346 kişinin içerisinde yaklaşık % 7'lik yoğunluğu ise 24 kişidir. Bu sebeple analizlerde kadınların anlamlı bir şekilde analiz edilebilmesi ve evrendeki 323 kadını daha iyi temsil edebilmesi için örnekleme yaklaşık % 20'lik bir oran benimsenmiş ve 70 kadın örnekleme dâhil edilmiştir.

BULGULAR

Demografik Bulgular

Araştırma kapsamında incelenen örneklem gruptaki mahkûmların 274'ü yani % 79,8'ini erkekler oluştururken, 70'i yani % 20,2'sini bayanlar oluşturmaktadır. Mahkûmların yaşları 18 ile 70 yaş arasında değişiklik göstermekte olup yaş ortalamaları ise 35'tir. Mahkûmların büyük çoğunluğu % 46,6'sı şehir merkezlerinde yaşamakta olup, % 26,7'si de yine şehir merkezleri olan ancak kenar semtlerdeki gecekondualarda yaşamaktadır. % 27,7'si ise ilçe veya köy gibi küçük yerleşim birimlerinde yaşamaktadırlar. Mahkûmların çok büyük bir kısmı % 85'i öz anne ve babasıyla birlikte büyümüş ve % 15'i ise bir şekilde parçalanmış ailelerde büyümüşlerdir. Mahkûmlardan % 78,4'e karşılık gelen 272 kişi ceza infaz kurumunda hükümlü olarak bulunurken, % 19,3'e karşılık gelen 67 kişi ise tutuklu olarak bulunmaktadır.

Mahkûmlar geneli % 62,1'i ortaokul ve altı öğrenim düzeyine sahipken sadece % 15,6'sı lise mezunudur. Yaklaşık % 7'lik bir dilim ise 2 yıllık üniversite ve üstü eğitim seviyesine sahiptir. 16 kişi yani % 4,6'sı ise hiç okuma yazma bilmemektedir. Okuryazar olmama oranı kadınlarda erkeklerden oldukça yüksektir. Bu oran erkeklerde % 2,6 iken kadınlarda % 12,9'dur. Bunun aksine de üniversite mezunu olma erkeklerde % 2,6 iken kadınlarda % 4,3'tür. Eşlerin eğitim durumları da mahkûmların eğitim seviyeleriyle neredeyse aynıdır. Eşlerin % 71,2'si ortaokul ve altı eğitim seviyesine sahiptir. Okuryazar olmayan eşler ise mahkûmların kendilerinden daha küçük oranda % 3,7'dir. Mahkûmların anne ve babalarının eğitim seviyeleri incelendiğinde; babaların % 84,6'sı ortaokul ve altı eğitim seviyesine sahip olduğu annelerin ise % 90,6'sı ortaokul ve altı eğitim seviyesine sahip oldukları görülmüştür. Okuma yazma bilmeme oranı ise babalarda % 13,3 iken annelerde çok daha yüksek bir oranda % 30,3'tür.

Mahkûmların medeni durumları incelendiğinde yarısından fazlasının % 52,7'sinin evli olduğu, yaklaşık % 11'inin ise evlenip ayrıldığı veya eşinin öldüğü görülmektedir. % 35,2'si yani 122 mahkûm ise bekâr olduğunu belirtmişlerdir. Medeni durumlarla ilgili cinsiyetler açısından anlamlı farklılıklar mevcuttur. Evli olma durumu her iki cinsiyet içinde benzerse de boşanma ve dul kalma açısından ciddi farklılıklar vardır. Boşanma oranı erkek mahkûmlarda % 5,8 iken kadın mahkûmlarda bu oran % 22,4'tür. Benzer şekilde eşin vefat etmesi sonucu dul kalma oranı erkeklerde % 1,1 iken kadınlarda % 6'dır. Bunların aksine bekâr olma oranı ise erkeklerde % 39,1 iken, kadınlarda bu oran % 20,9'dur.

Mahkûmların yarından fazlası yani yaklaşık % 61'i ailesinin ekonomik durumunu normal olarak tanımlamaktadır. % 21'lik önemli bir kesim fakir olarak tanımlamakta, % 5,5'i oldukça fakir olduklarını belirtirken, yaklaşık % 4,5'i tamamen yokluk içinde olduklarını belirtmişlerdir. Bir şekilde kendilerini zengin olarak tanımlayanlar ise sadece yaklaşık % 8'dir. Mahkûmların yarından fazlası kiracıdır, ev sahibi olanlar ise % 31'lik bir orandadır. Ekonomik durumun bir göstergesi olan ev sahibi olmanın daha az oranda olması mahkûmların ekonomik seviyelerini göstermesi açısından önemlidir.

Mahkûmların İşledikleri Suçlara İlişkin Bulgular

Bulgular en çok işlenen suçun % 17,3 ile yaralama olduğunu, devamında adam öldürme suçu olan cinayetin % 16,7 oranda işlendiğini göstermektedir. Bu suçların devamında ise cinsel taciz ve tecavüz suçlarının % 13,8'lik bir oranda işlendiği görülmektedir. Cinayet, yaralama, cinsel taciz ve tecavüzün şiddet içeren suçlar olduğu ve en çok işlenen suçlar olduğu görülmektedir. Cinsel suçları yasa dışı gelir getiren mala karşı suçlar takip etmektedir. Evden hırsızlık, oto hırsızlığı ve diğer hırsızlıklar yaklaşık % 13,5'lik bir dilime karşılık gelmektedir. Yine yasadışı gelir getiren sahtecilik ve dolandırıcılık suçları da % 8,1'lik bir oran ile ciddi boyutta işlenen suçlardandır. Yasa dışı gelir getiren suçları 32 kişinin işlediği % 9,2'ye tekabül eden uyuşturucu suçları takip etmektedir. Araştırmanın yapıldığı dönemde Türkiye'nin yasal mevzuatında uyuşturucu madde kullanımında tutuklama ve ceza infaz kurumuna göndermenin çok zor olduğu göz önüne alındığında bu grubun daha çok uyuşturucu ticareti yaptığı değerlendirilebilir. Cinsiyetler açısından en anlamlı farklılık cinayet suçundadır. Bu suç kadınlarda % 28,6 oranında işlenirken erkeklerde % 13,9 oranında işlenmiştir.

Mahkûmların Alkollü İçki ve Uyuşturucu Madde Kullanım Yoğunluklarına İlişkin Bulgular

Hayat boyu herhangi bir uyuşturucu maddeyi en az bir kez kullanım % 30,2 ile 104 kişidir. Kadınların % 10'u olan 7 kişi herhangi bir maddeyi en az bir kez kullanmışken, bu oran erkeklerde % 35,4 ile 97 kişiye çıkmaktadır. Hayat boyu alkollü içki kullanımı bira ve rakı, votka gibi yüksek alkollülerde yaklaşık % 50'lik bir orandadır. Yüzde otuzun üzerinde bir oranda ise mahkûmların 40 kez ve daha fazlası kullanımı söz konusudur. Kullanım yoğunluğu hayat boyunca alkollü içki kullanımında oldukça yükselmektedir. Cinsiyetler açısından alkollü içki kullanım oranları oldukça farklıdır. Hem kullanmayanlar açısından hem de kullanım yoğunlukları açısından yaklaşık % 30'luk farklar mevcuttur.

Suç günü uyuşturucu madde kullanımı toplamda 46 kişi için % 13,4'tür. Erkekler için bu oran % 16,8'e çıkarken, bayanların hiçbiri suç işledikleri gün uyuşturucu madde kullanmamışlardır. Suç günü uyuşturucu madde kullanımının cinsiyet değişkeni açısından çok büyük farklılıklar söz konudur. Mahkûmların suç günü hangi uyuşturucu maddeleri kullandıkları incelendiğinde en çok esrar ve ecstasy maddelerinin kullanıldığı görülmektedir. Esrarın daha hafif bir madde olduğu, daha ucuz olduğu ve nispeten daha kolay bulunabildiği değerlendirildiğinde en çok esrarın kullanılması beklenebilecek bir durumdur. Mahkûmların suç günü alkollü içki kullanım durumları incelendiğinde toplamda % 53,9'unun alkol kullanmadığı ancak cinsiyetler arasında ciddi farklılıklar olduğu görülmektedir. Kadınların % 85,7'si suç günü alkol kullanmadığını belirtirken, erkeklerin %

45,6'sı suç günü alkol kullanmışlardır. Suç günü en çok kullanılan içkiler ise rakı, votka gibi yüksek alkollü ile biradır. Mahkûmların % 10,4'ü ise birden fazla alkollü içki kullanmışlardır.

Hipotezlere İlişkin Bulgular

Hipotezlerin değerlendirilmesinde SPSS 17 paket programı kullanılarak çapraz tablolar çıkarılmıştır. Uyuşturucu madde kullanan ve kullanmayan mahkûmların, alkollü içki kullanan ve kullanmayan mahkûmların, suç türlerinin ve madde türlerinin hipotezlere göre çapraz tabloları çıkarılmıştır. Çapraz tablolarda hipotezin değerlendirilebilmesi için gerekli olması halinde hem sıklığa hem de yüzdelere yer verilmiştir.

- 1) Alkol veya uyuşturucu madde kullanan mahkûmların çoğunluğu suç işledikleri gün bu maddelerin etkisi altındadırlar.

Tablo 1. Alkollü İçki Kullanan Mahkûmlar ve Suç Günü Alkollü İçki Kullanma Karşılaştırması

		Alkol Kullanan Mahkûmlar		Toplam
		Yaşamı boyunca 10 defadan az herhangi bir alkollü içkiyi kullananlar	Yaşamı boyunca 10 ve daha FAZLA kez herhangi bir alkollü içkiyi kullananlar	
Suç işlendiği Gün Alkol Kullanım Durumları	Kullanmadım	127	60	187
	Bira	10	41	51
	Rakı, Votka, Cin vb yüksek alkollü içkiler	3	64	67
	Light Bira	1	1	2
	Şarap	0	2	2
	Diğer	0	1	1
	Birden fazla alkollü içki kullandım	4	32	36
	Toplam	145	201	346

Hipotezi incelemek için öncelikle mahkûmların alkollü içki kullanım durumları ile suç günü alkollü içki kullanma durumları karşılaştırılmıştır. Analizlerde alkollü içki kullanan mahkûmlar yaşamı boyunca 10 ve daha fazla herhangi bir alkollü içkiyi kullanan mahkûmlar olarak ele alınmıştır. Literatür taramasında bu oranın sık kullanım olarak değerlendirildiği görülmüştür (Ögel vd, 2001; Ögel vd, 2004; Ögel vd, 2006: 20). 10 kez ve daha fazla herhangi bir alkollü içkiyi kullananlara SPSS programında "1" değeri verilirken, diğerlerine "0" değeri verilmiştir. Hipotezde alkollü içki kullanan yani hayatı boyunca 10 ve daha fazla kez alkollü içki kullanan mahkûmların çoğunluğunun suç işlediklerinde alkollü içki etkisi altında olduğu varsayılmıştır. 201 mahkûmun hayatı boyunca 10 ve daha fazla kez alkollü içki kullandığı bunların da 60'ı suç işlediği gün alkollü içki kullanmamışken, 141'i herhangi bir alkollü içkiyi veya birden fazla alkollü içkiyi suç günü kullanmışlardır.

Tablo 2. Hayat Boyu En Az Bir Kez Uyuşturucu Madde Kullanma ve Suç Günü Uyuşturucu Madde Kullanma Karşılaştırması

		Suç günü uyuşturucu madde kullanma		Toplam
		Kullanmadım	Kullandım	
Hayat boyu en az bir kez herhangi bir maddeyi kullanma	Kullanmayanlar	242	0	242
	Kullananlar	59	45	104
	Toplam	301	45	346

İlk hipotezi incelemek için ilk tablonun haricinde uyuşturucu madde kullanan mahkûmlar ile suç günü uyuşturucu madde kullanan mahkûmlar karşılaştırılmıştır. Uyuşturucu madde kullanan mahkûmların çoğunluğunun suç işledikleri gün uyuşturucu madde etkisi altında olduğu varsayılmıştır. Ancak veriler incelendiğinde hayatında en az bir kez madde kullanan 104 mahkûmdan 59'u suç günü uyuşturucu madde kullanmadığını belirtirken 45'i kullandığını belirtmiştir.

Birinci hipotez bu veriler ışığında incelendiğinde alkollü içki kullanan mahkûmların daha çok alkollü içki etkisi altındayken suç işledikleri, genel bilinenin aksine de uyuşturucu madde kullanan mahkûmların çoğunluğunun suç günü uyuşturucu madde etkisi altında olmadığı görülmüştür.

- 2) Suç işlediği gün alkol veya uyuşturucu madde kullanan mahkûmlar diğer suçlara kıyasla daha çok şiddet içeren suçlar işlemişlerdir.

Tablo 3. Suç Günü Alkollü İçki Kullanan Mahkûmlar ve Şiddet İçeren Suçları İşleyenlerin Karşılaştırması

		Şiddet İçeren Suç İşleme		Toplam
		Diğerleri	Şiddet içeren suçlar işleyen mahkûmlar	
Suç İşlendiği Gün Alkol Kullanımı Durumları	Kullanmadım	78	109	187
	Bira	31	20	51
	Rakı, Votka, Cin vb yüksek alkollü içkiler	21	46	67
	Light Bira	1	1	2
	Şarap	2	0	2
	Diğer	0	1	1
	Birden fazla alkollü içki kullandım	15	21	36
	Toplam	148	198	346

İkinci hipotezle ilgili ilk olarak suç günü alkollü içki kullanan mahkûmlardan diğer suçlar ile şiddet içeren (cinayet, yaralama, cinsel suçlar vb) suçları işleyenlerin karşılaştırmalı tablosu verilmiştir. Bulgular suç günü 159 mahkûmun alkollü içki kullandığını ve bunların 89'unun şiddet içeren suçları işlediğini 70'inin diğer suçları işlediğini göstermektedir.

Tablo 4. Suç Günü Uyuşturucu Madde Kullanma ve Şiddet İçeren Suçları İşleyenlerin Karşılaştırması

		Şiddet İçeren Suç İşleme		Toplam
		Diğerleri	Şiddet içeren suçlar işleyen mahkûmlar	
Suç günü uyuşturucu kullanma	Kullanmadım	123	177	300
	Kullandım	25	21	46
Toplam		148	198	346

İkinci hipotezle ilgili ayrıca suç günü uyuşturucu madde kullanan mahkûmlardan diğer suçlar ile şiddet içeren suçları (cinayet, yaralama, cinsel suçlar vb) işleyenlerin karşılaştırmalı tablosuna yer verilmiştir. Bulgular, suç günü 46 mahkûmun uyuşturucu madde kullandığını ve bunların 21'inin şiddet içeren suçları işlediğini 25'inin diğer suçları işlediğini göstermektedir.

İkinci hipotez suç günü alkollü içki kullanan mahkûmlar ile uyuşturucu madde kullanan mahkûmlar için ayrı ayrı çıkarılmıştır. Veriler incelendiğinde alkollü içki etkisi altında olan mahkûmların daha çok şiddet içeren suçlar işlediği ancak bunun aksine uyuşturucu madde etkisi altında olan mahkûmların ise çoğunluğunun diğer suçları işlediği görülmüştür. Alkol ve uyuşturucu maddelerin psikofarmakolojik etkileri açısından suçla ilişkisinin incelenmesinde bu maddelerin birey üzerinde davranış değişikliğine yol açan etkilerinin şiddet suçları ile ilişkili olduğu belirtilmektedir. Bu açıdan araştırma neticesinde elde edilen bu veriler bu konuyla alakalı değerlendirmeler yapabilmek için gayet önemlidir.

- 3) Uyuşturucu madde kullanan mahkûmların yasa dışı gelir getiren suçlar işleme oranı kullanmayanlara göre daha yüksektir.

Tablo 5. Yasa Dışı Gelir Getiren Suçlar İşleyen Mahkûmlar ve Uyuşturucu Madde Kullananların Karşılaştırması

		Hayat boyu en az bir kez herhangi bir maddeyi kullanma		Toplam
		Kullanmayanlar	Kullananlar	
Yasa Dışı Gelir Getiren Suç İşleme	Diğerleri	156	51	207
		64,5%	49,1%	59,9%
Yasadışı Gelir Getiren Suç İşleyen Mahkûmlar		86	53	139
		35,5%	50,9%	40,1%
Toplam		242	104	346
		100%	100%	100%

Hipotezde uyuşturucu madde kullanan mahkûmların diğer mahkûmlara kıyasla daha yüksek oranda yasadışı gelir getiren (evden, otodan ve diğer hırsızlıklar, dolandırıcılık, malvarlığına karşı suçlar ve gasp) suçlar işlediği varsayılmıştır. Nitekim bulgular incelendiğinde uyuşturucu madde kullanan mahkûmlardan % 50,9'u yasadışı gelir getiren suçlar işlemişken, uyuşturucu madde kullanmayan mahkûmlardan % 35,5'i yasadışı gelir getiren suçlar işlemişlerdir.

Tablo 6. Yasa Dışı Gelir Getiren Suçlar İşleyen Mahkûmlar ve Alkol Kullanan Mahkûmların Karşılaştırması

		Alkol Kullanan Mahkûmlar		Toplam
		Yaşamı boyunca 10 defadan az herhangi bir alkollü içkiyi kullananlar	Yaşamı boyunca 10 ve daha FAZLA herhangi bir alkollü içkiyi kullananlar	
Yasa Dışı Gelir Getiren Suç İşleme	Diğerleri	88	119	207
		60,7%	59,3%	59,9%
Yasadışı Gelir Getiren Suç İşleyen Mahkûmlar		57	82	139
		39,3%	40,7%	40,1%
Toplam		145	201	346
		100%	100%	100,0%

Aynı hipotezle alakalı daha fazla veri elde etmek adına alkollü içki kullanan mahkûmların da diğer mahkûmlara göre yasadışı gelir getiren suçlar işleme oranlarına bakılmıştır. Alkollü içkiler, uyuşturucu maddeler kadar pahalı olmadığından ve uyuşturucu maddeler kadar yüksek bağımlılık oluşturmadığından paraya olan ihtiyacı daha az

artırabilir. Nitekim bulgular incelendiğinde yaşamı boyunca 10 ve daha fazla kez alkollü içki kullanan mahkûmların yasadışı gelir getiren suçlar işleme oranı % 40,7 iken, yaşamı boyunca 10 defadan az alkollü içki kullanan mahkûmların yasadışı gelir getiren suçlar işleme oranı % 39,3'tür. Bu durum da alkollü içki kullanan ve kullanmayan mahkûmlar arasında yasadışı gelir getiren suçlar işleme bakımından uyuşturucu maddeler kadar anlamlı sonuçlar çıkmadığını göstermektedir.

Tablo 7. Pahalı Uyuşturucu Maddeleri Kullanan Mahkûmlar ve Yasadışı Gelir Getiren Suç İşleyen Mahkûmların Karşılaştırılması

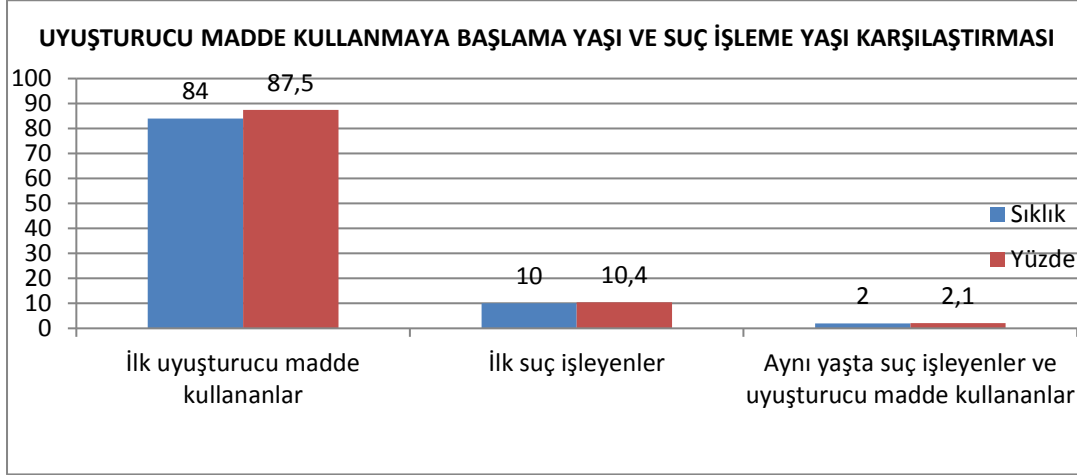
		Yasa Dışı Gelir Getiren Suç İşleme		Toplam
		Diğerleri	Yasadışı Gelir Getiren Suç İşleyen mahkûmlar	
Pahalı Uyuşturucu Maddeleri Kullanma	Kullanmayanlar	156 64,5%	86 35,5%	242 100%
	Eroin, Kokain, Bonzai, Taş ve Ecstasy kullanan mahkûmlar	23 38,3%	37 61,7%	60 100%
	Diğer uyuşturucu maddeleri kullananlar	28 63,6%	16 36,4%	44 100%
Toplam		207 59,8%	139 40,2%	346 100%

Üçüncü hipotezde uyuşturucu madde kullanmakla suç işleme arasında herhangi bir ilişki olup olmadığı incelenmek istenmiştir. Bu sebeple pahalı uyuşturucu maddeleri (Eroin, Kokain, Bonzai, Taş ve Ecstasy) kullanan mahkûmlar ile diğer mahkûmların yasadışı gelir getiren suçlar işleme oranları karşılaştırılmıştır. Bulgular incelendiğinde uyuşturucu madde kullanmayanlarda ve diğer uyuşturucu maddeleri kullanan mahkûmlarda yasadışı gelir getiren suçlar işleme oranı yaklaşık % 35 iken, pahalı uyuşturucu maddeleri kullananlarda bu oranın % 61,7'ye çıktığı görülmektedir.

Uyuşturucu madde kullanımının yasadışı gelir getiren suçlarla ilişkisini araştıran bu hipotezde üç ayrı karşılaştırmalı tablo ile veriler elde edilmiştir. İlkinde yaşamı boyunca en az bir kez herhangi bir uyuşturucu madde kullanan mahkûmlar ile diğer mahkûmların yasadışı gelir getiren suçlar işleme oranları karşılaştırılmış ve anlamlı sonuçlar elde edilmiştir. Aynı şekilde eroin, kokain, ecstasy gibi pahalı uyuşturucu maddeleri kullanan mahkûmlarda diğer mahkûmlara nispeten daha çok yasadışı gelir getiren suçlar işlemişlerdir. Her hangi bir uyuşturucu maddeyi kullanan mahkûmlar ile pahalı uyuşturucu maddeleri kullananlar arasında da ciddi oranda anlamlı farklılıklar söz konudur. Daha ucuz ve bağımlılık yapma oranı nispeten düşük olan alkollü içkilerle

yasadışı gelir getiren suçlar arasında uyuşturucu maddeler de olduğu kadar anlamlı farklılıklar tespit edilememiştir.

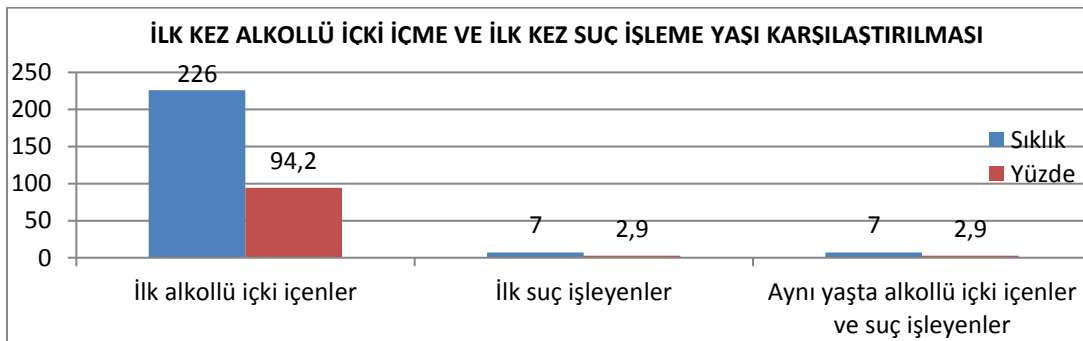
- 4) Uyuşturucu madde kullanan mahkûmların çoğunluğunun suç işledikleri yaş, ilk kez uyuşturucu madde kullanma yaşından daha büyüktür.

Şekil 1. İlk Kez Suç İşleme Yaşı ve İlk Kez Uyuşturucu Madde Kullanma Yaşı Karşılaştırılması

Mahkûmların ilk kez suç işledikleri yaş ve ilk kez uyuşturucu madde kullandıkları yaş excell'de yan yana sütunlara getirilerek karşılaştırılmış küçük yaşta uyuşturucu madde kullananlara "0" değeri, küçük yaşta suç işleyenlere "1" değeri ve aynı yaşta her ikisini de gerçekleştirenlere "2" değeri verilip SPSS paket programında analiz edilmiştir. Bu işlemden sonra sonuçlar incelendiğinde mahkûmların çok büyük bir kısmının % 87,5'inin daha küçük yaşta uyuşturucu madde kullandığı gözlemlenmiştir.

- 5) Alkollü içki kullanan mahkûmların çoğunluğunun ilk kez suç işledikleri yaş, ilk kez alkollü içki kullanma yaşından daha büyüktür.

Şekil 2. İlk Kez Suç İşleme Yaşı ve İlk Kez Alkollü İçki Kullanma Yaşı Karşılaştırılması

Mahkûmların ilk kez suç işledikleri yaş ve ilk kez alkollü içki kullandıkları yaş bir önceki hipotezdeki yöntemle karşılaştırılmıştır. Sonuçlar uyuşturucu maddeye başlama yaşıyla suç işleme yaşları arasında ilişkiye benzer şekildedir. Bulgulara göre alkollü içkiyi ilk kez içme yaşı daha küçük olanların oranı % 94,2'dir. Uyuşturucu

madde kullanımı ve suçlu davranış ilişkisini araştıran çalışmalarda bu her iki problemleri davranıştan hangisinin daha önce başladığı tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu davranışlardan hangisinin önce başladığının bilinmesi bunlar arasındaki ilişkinin yönüyle alakalı değerlendirmeler yapılabilmesine de katkı sağlayacaktır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Tartışma

Çalışmada alkol ve uyuşturucu madde kullanımı ile suçlu davranış ilişkisini inceleyen beş hipotez belirlenmiştir. Bu hipotezler Goldstein'in (1985) üçlü modeli içerisinde olan psikofarmakolojik model ve ekonomik baskı modelinden hareketle oluşturulmuştur. Goldstein'in üçlü modeli uyuşturucu suç ilişkisini ele alan çalışmalar için oldukça faydalıdır (Bartol, 2002: 378). Yaş karşılaştırmaları da alkol ve uyuşturucu madde kullanımı ile suç işleme davranışlarından hangisinin daha önce başladığı ve bir diğerini tetiklediğinin araştırılması açısından anlamlıdır.

Birinci hipotezde alkollü içki ve uyuşturucu madde kullanan mahkûmların suç işledikleri gün bu maddelerin etkisi altında olup olmadıkları, suç günü alkol veya uyuşturucu madde kullanıp kullanmadıkları araştırılmıştır. Sonuçlar uyuşturucu kullanan mahkûmlar için beklenenin aksine çıkmıştır. Uyuşturucu maddelerin bireylerin bilinç ve davranışlarına yönelik alkole nispeten daha fazla etki ettiği bilinmektedir. Ancak alkollü içki kullanan mahkûmlar, uyuşturucu madde kullanan mahkûmlara nispeten daha çok kullandıkları maddenin etkisi altında suç işlemişlerdir.

İkinci hipotez çerçevesinde de alkol ve uyuşturucu maddelerin psikofarmakolojik etkileri neticesi şiddet suçları işlenebileceği varsayımı araştırılmıştır. Suç günü uyuşturucu ve alkol kullanan mahkûmların çoğunluğunun şiddet suçları işlemesi beklenmiştir. Ancak beklenen sonuçlar suç günü alkollü içki kullanımında gerçekleşirken, uyuşturucu madde kullanımında gerçekleşmemiştir. İlk iki hipotez birlikte değerlendirildiğinde alkolün psikofarmakolojik etkilerinin uyuşturucunun psikofarmakolojik etkilerine göre daha çok suça yol açtığı söylenebilir.

Uyuşturucuların bireyin bilincine etki eden toksik etkileri ve güçlü bağımlılıklar oluşturmasının suç işlemeyi cesaretlendirdiği ve kolaylaştırdığı açıktır. Ancak uyuşturucu etkisiyle işlenen suçlardan daha çok suç daha ucuz olan ve yasal olması nedeniyle kaçakçılığı olmayan alkol etkisi ile işlenebilmektedir (Boyum and Kleiman, 2003: 21). Uyuşturucu maddelerin etkisinin alkole göre daha ağır olması, şiddet suçlarıyla ilişkisini alkole nispeten azaltabilmektedir (Bartol, 2002: 407). Özellikle ağır uyuşturucu maddeler kişi de baygınlık hali gibi bireyin kendi kendine hareketini bile kısıtlayabilmektedir. Örneğin morfin, kodein ve eroin gibi afyon türevlerini kullanan kişilerde kısa dönemde göz bebeklerinde daralma, bazen mide bulantısı ve kusma, fiziksel aktivitelerde sınırlanma, duyarsızlık ve uyuşukluk oluşmaktadır (UNODC, 2003: 27). Bu durum da kişinin suç işleyecek halinin kalmamasına neden olabilir. Ancak alkollü içkilerde böyle bir durum söz konusu değildir. Alkollü içkiler uyuşturucuların aksine bireyi hareket edemeyecek noktaya getirmekte değil onun sağlıklı kararlar almasını,

davranışlarını kontrol etme yetisini kaybetmesine yol açabilmektedir. Alkol, merkezi sinir sistemini ve insanların karar alma mekanizmasını hızla etkileme özelliğine sahiptir. Alkolün, insan kanındaki oranı % 0,05 olması ile insanın düşünce ve yargı yetileri azalmaya başlamaktadır. Bu oranın oluşması için ortalama bir insanda iki şişe bira veya bir duble rakı yeterli gelmektedir (Babaoğlu, 1997: 164). Bu ise alkollü içkilerin psikofarmakolojik etkilerini şiddet suçlarıyla daha çok ilişkilendirebilmektedir (Gaines, 2003: 57). Konu ile alakalı olarak yapılan başka bir çalışmada da benzeri sonuçlar çıkmıştır. ABD’de polis kayıtları incelenerek gerçekleştirilen bir çalışmada tüm cinayetler maddelerin psikofarmakolojik etkileri açısından değerlendirildiğinde en çok alkol etkisinin varlığı tespit edilmiştir. (Goldstein’den akt. Auerhahn and Parker, 2003: 122). Mahkûmların diğer bireylere göre daha çok uyuşturucu kullandıkları ancak madde etkisindeyken daha az suç işlemleri maddelerin diğer etkilerinin psikofarmakolojik etkilerine nispeten suçla daha çok ilişkili olabileceği değerlendirilmesi yapılabilir.

Alkol, diğer uyuşturucu maddelere göre şiddet davranışı ile daha çok ilişkilidir (Gaines, 2003: 59). Birçok aile içi şiddet olaylarında ve çocuk istismarı vakalarında, trafik suçlarının işlenmesinde baş aktör olarak yer alabilmektedir. Bu açılardan gerçekçi bir yaklaşımla alkolün satışının sınırlandırılması suçların azaltılmasında etkili olabilir. Örneğin suç işlemiş kişilere veya alkole bağlı trafik suçlarını işleyenlere alkol satışı yapılmayabilir (Boyum and Kleiman, 2003: 26-27). Nitekim Amerika’da, “Alkolle ilgili getirilen yasal sınırlamalar alkol tüketiminde bir azalma ve alkole bakış açısında bir değişikliğe yol açmıştır” (Musto, 2003: 32).

Üçüncü hipotez çerçevesinde Goldstein’in ekonomik baskı modeli test edilmiştir. Bu modelde uyuşturucu maddelerin hem pahalı olması hem de tolerans geliştirip daha fazla maddeye ihtiyaç oluşturması sebebiyle yasal gelirlerle bu maddelerin temin edilemez bir boyuta ulaşması ve bu sebeple para bağlantılı suçlara yol açtığı savunulmaktadır (Goldstein, 1985). Bazı maddelerin pahalı olması kullanıcılarına ciddi bir ekonomik külfet oluşturmaktadır. Gelir düzeyi düşük kişilerin bağımlı olduğu maddeyi temin edebilmesi de ekonomik bir sorun ortaya çıkarmaktadır. Maddenin ortaya çıkardığı bu ekonomik külfeti karşılayabilecek geliri olmayan bireyler ise suç işleyerek para temin etme yoluna gidebilmektedirler (Boyum and Kleiman, 2003: 22). Bu sebeplerle bağımlı hayata girmiş kişilerce hırsızlık, fuhuş veya uyuşturucu satımı gibi para bağlantılı suçlar işlenebilmektedir (Brunelle vd, 2000: 838).

Uyuşturucu madde kullanan mahkûmlar ile diğer mahkûmların yasa dışı gelir getiren suçlar işleme oranları karşılaştırılmıştır. Üçüncü hipotez çerçevesinde ele alınan bir diğer husus ise ağır ve pahalı uyuşturucu maddelerin paraya olan ihtiyacı artırması neticesi suçla ilişkilendirilmesidir. Birçok çalışmada eroin gibi pahalı uyuşturucu maddelerin yasadışı gelir getiren suçlarla ilişki tespit edilmiştir (Bartol, 2002: 407). Nitekim bu çalışmanın bulguları da aynı yöndedir.

Üçüncü hipotezin sonuçları ekonomik baskı modeli çerçevesinde değerlendirildiğinde; uyuşturucu madde kullanan mahkûmların, alkollü içki kullanan mahkûmların ve pahalı uyuşturucu maddeleri kullanan mahkûmların diğer mahkûmlara kıyasla daha çok yasadışı gelir getiren suçlar işlediğine ilişkin bulguların, bu modeli destekleyebilecek şekilde olduğu söylenebilir. Alkollü içkiler uyuşturucu maddeler kadar pahalı olmasa

ve tolerans geliştirmeleri uyuşturucu maddeler kadar hızlı olmasa da ekonomik durumu kötü olan, düzenli bir işi olmayan kişiler için karşılanması zor maliyetler oluşturabilir. Bu açılardan hem alkollü içkileri kullananlar hem de uyuşturucu maddeleri kullananlar yasal gelirle bu maddeleri temin edemeyince illegal gelirlere yönelebilirler. Özellikle bu durum esrar, uçucular, reçetesiz ilaçlar haricindeki eroin, kokain ve benzeri pahalı uyuşturucu maddelerde kendini daha net göstermektedir. Pahalı maddelerin bireylerin merkezi sinir sistemi üzerinde yaptığı etkiler ve oluşturduğu güçlü bağımlılık neticesi daha çok madde tüketimine artarak ihtiyaç oluşturması paraya olan ihtiyacı daha çok artırmaktadır. Bu ise bağımlı kişilerin yasadışı gelir getiren suçlar işlemesine yol açabilmektedir.

Avustralya'da 2001 yılında 2135 yetişkin hükümlü erkekle gerçekleştirilen bir çalışmada, düzenli madde kullanan hükümlülerin % 80'inin üzerinde bir kısmı düzenli olarak mala karşı suçlar, uyuşturucu alım ve satımı, dolandırıcılık ve birden fazla suç işlemişlerdir. Özellikle para ve uyuşturucuyla alakalı suçlar düzenli madde kullanımında % 80'i aşmaktadır (Makkai and Payne, 2003: 4). 1993 ve 1995 yılında Amerika'da ulusal bir araştırmanın verileri kullanılarak gerçekleştirilen bir çalışmanın bulgularına göre kronik madde kullanıcılarının mala karşı suçları ve yağma gibi şiddet içeren suçları yani para bağlantılı suçları işleme ihtimalleri, madde kullanmayanlara göre bu suçları işleme ihtimallerinden daha yüksek çıkmıştır (French vd, 2000: 99).

Kanada'nın 5 farklı şehrinde 2001 ve 2004 yılları arasında dört yıllık bir sürede eroin, kokain, crack ve afyon türevleri bağımlısı 677 olguyla senede bir yapılan dört adet görüşme ile bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada bağımlıların yaşadıkları şehirler açısından mala karşı suçları işlemelerinde bazı farklılıklar görülmüştür. Bu farklılıkta önemli olan maddenin fiyatları ve hangi maddenin ne sıklıkta kullanıldığıdır. Bu konuda yasal gelirin miktarının da etkili olmadığı tespit edilmiştir (Manzoni vd, 2007: 360).

Bu çalışmanın uyuşturucu suç ilişkisini ele alan diğer çalışmalardan ayıran önemli bir özelliği Türkiye özelinde mahkûmlarla yüz yüze görüşülerek nitel veriler de elde edilerek yapılmış olmasıdır. Anketlerin uygulanması sırasında yapılan nitel gözlemlerde mahkûmların da uyuşturucu maddelerin oluşturdukları ekonomik baskıyı sıklıkla dile getirdiği tespit edilmiştir. Yaklaşık 50-55 yaşlarında olan kadın mahkûmlardan birisi kendisinin Ankara'da bir pavyonda çalıştığını, yoğun şekilde alkol ve uyuşturucu kullandığını hem alkolün hem de uyuşturucu maddelerin kendisinin birçok suç işlemesine neden olduğunu şuan hapiste olmasına neden olan yağma suçunu da yine maddeyi temin edebilmek için işlediğini belirtmiştir. 30 yaşlarında erkek bir mahkûm ise birkaç yıldır eroin kullandığını ve eroini temin etmek için sürekli hırsızlık yaptığını, bu maddeyi başka türlü kullanma ihtimalinin olmadığını, bağımlılıktan da kurtulamadığını bu sebeple sürekli suç işlediğini belirtmiştir.

Dördüncü ve beşinci hipotez hipotezler çerçevesinde mahkûmların alkollü içki ve uyuşturucu madde kullandıkları yaş ile mahkûmiyete sebep olan suçu işledikleri yaş karşılaştırılmıştır. Dördüncü hipotezde hayatında en az bir kez herhangi bir uyuşturucu maddeyi kullanan mahkûmların ilk kez maddeyi kullandıkları yaş ile suç işledikleri yaşlar karşılaştırılmıştır. Sonuçlara göre mahkûmların çok büyük bir kısmının % 87,5'inin daha küçük yaşta uyuşturucu madde kullandığı gözlemlenmiştir. Uyuşturucu maddeyi ilk kez deneme yaşının en küçük 7 yaş ve ortalamada ise ilk kez deneme yaşı 17'dir.

Beşinci hipotez çerçevesinde elde edilen bulgulara göre de alkollü içkiyi ilk kez içme yaşı suç işleme yaşından daha küçük olanların oranı % 94,2'dir. Mahkûmların ilk kez alkollü içki içme yaşı en küçük 7 iken, alkollü içkiyi ilk kez içme yaşında ortalama ise 16'dır. Son yıllarda yapılan çalışmaların verileri değerlendirildiğinde alkolün deneme ve kullanılmasına daha çok gençlik döneminin ortaları olan 19-20'li yaşlar olduğu görülmüştür (Ögel ve Aksoy, 2007: 14; Akfert vd, 2009: 43; Tunçoğlu, 2012: 51; Türkiye Uyuşturucu Raporu, 2012: 19). Bu yıllarda alkol kullanımının önüne geçmek için daha lise dönemlerinde bilgilendirme eğitimleri ve koruyucu tedbirlere dikkatle başvurulması gerekmektedir.

Türkiye Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezinin (TUBİM) araştırmasında uyuşturucu maddeyi ilk kez deneme yaşı ortalama 14 olarak çıkmıştır (Türkiye Uyuşturucu Raporu, 2012: 19). Ege Üniversitesi Çocuk Ergen Alkol ve Madde Bağımlılığı Araştırma ve Uygulama Merkezi'ne 2003-2005 yılları arası başvuran 323 olgunun kayıtları incelenerek gerçekleştirilen bir çalışmada da olguların maddeyi ilk kullanma yaşları 13,7 olarak bulunmuştur (Yüncü vd, 2006: 33). Türkiye'nin altı büyük ilinde 2003 yılında bakanlıkların ortaklaşa yaptıkları bir araştırma sonucuna göre Türkiye'de genel nüfusta en sık esrar ve uçucu maddelerin kullanıldığı, esrarın ilk kez kullanımında ortalama yaş 17 ve ilk olarak uçucu madde kullanma yaşı ortalama 14 olarak bildirilmiştir (TBMM, 2008: 118).

Diğer araştırmalar ve bu araştırmanın verileri karşılaştırıldığında uyuşturucu maddeyi ilk kez kullanma yaşının çoğunlukla ergenlik dönemi olarak bilenen döneme rastladığı görülmektedir. Ergenlik dönemi, çocuklukla yetişkinlik arasında yer alan henüz yetişkin olarak kabul edilmeyen ancak çocukluktan çıkılmaya başlandığı gelişme ve ruhsal olgunlaşma dönemidir. Bu dönemde çocuk ne yetişkin olarak kabul edilmekte ne de çocuk olarak görülmektedir. Olgunlaşmanın başladığı bu sıkıntılı geçiş süreci insan hayatı açısından en zor dönemlerden birisidir. Bazı gençler bu dönemi daha az sorunlar ile atlatırken bazıları daha büyük sarsıntılar yaşamaktadırlar. Bu döneminde birey hem kendi içinde hem de kişiler arası ilişkilerinde tutarsızlıklar yaşamaktadır (Özerkmen, 2004: 80). Bu dönem bireylerin madde kullanmaya başlama riskinin en yüksek olduğu ve koruyucu tedbirlerin yoğunlaştırılması gereken bir dönemdir.

Madde kullanmaya başlama yaşının suçtan önce mi sonra mı olduğuyla alakalı yapılan araştırmaların çoğunda da madde kullanımının daha erken olduğu görülmüştür. New York'ta rastgele örneklem metoduyla seçilmiş 625 gençle beş yıllık sürede yapılan bir çalışmanın sonuçlarına göre madde kullanmaya başlama yaşının suçluluğa doğrudan bir etkisinin olmadığı ancak suçlu arkadaşlar edinme, sapsiz davranışta bulunma ve madde kullanmaya devam etme açısından dolaylı bir etkisi tespit edilmiştir (Zhang vd, 1997: 260). 2004 yılında Türkiye geneli islahatlerinde bulunan tutuklu ve hükümlü ergenlerle yapılan bir çalışmada "madde deneyen ve denemeyenlerin ilk suç işleme yaşı ortalaması arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Tütün, alkol ve esrar kullanımının büyük çoğunlukla suç işlemeyen önce olduğu görülmüştür" (Ögel ve Aksoy, 2007: 13). Diğer çalışmaların verileri ve bu çalışmanın verileri beraber değerlendirildiğinde madde kullanan ve suç işleyen bireylerin büyük çoğunluğunun daha küçük yaşta madde kullanmaya başlayıp daha sonra suç işlediği görülmüştür.

SONUÇ

Uyuşturucu madde kullanımı ile insanların yasaların ve toplumsal normların dışına çıkması sorunu binlerce yıldan beri süregelen problemler olmuştur. Bu çalışmada da insanların suç işlemesine neden olan etkenlerden birisi olabilecek alkollü içki ve uyuşturucu madde kullanımı araştırılmıştır. Bireylerin bu maddeleri kullanmalarının onların suç işlemesine etki edip etmeyeceği, böyle bir etki var ise bu maddelerin hangi yönden suçlu davranışı tetikleyebileceği araştırılmıştır. Ayrıca hangi tür maddelerin suçla daha çok ilişkili olduğu da çalışma kapsamında ele alınmıştır.

Çalışma kapsamında genel olarak bilinenin aksine uyuşturucu madde kullanımı neticesi bireyin sarhoş olması ve bilincinin etkilenmesi onun suç işlemesiyle arasında bir korelasyon olmadığı anlaşılmıştır. Alkol ve uyuşturucu maddeler kullanıldıklarında ciddi derecede sarhoşluk oluşturmakta ve bireylerin normalin dışında davranmasına, hayaller veya kâbuslar görmesine, normalden daha fazla cesaretlenmesine yol açmaktadır. Uyuşturucu maddelerin bireyin merkezi sinir sistemine yaptığı bu etkiler neticesi kişilerin suç işlemesine yol açabileceği beklenirken sonuçlar beklendiği gibi çıkmamıştır. Bunun aksine uyuşturucu maddelerin birey üzerindeki bağımlılık yapıcı etkileri neticesi oluşturduğu kronik sorunların daha çok suçla ilişkili olabileceği tespit edilmiştir. Ancak uyuşturucu maddelere nispeten birey üzerindeki etkileri daha hafif olan alkollü içkiler kullanıldıklarında oluşturdukları sarhoşluk veren etkileriyle suçla daha çok ilişkili olabileceği gözlemlenmiştir.

Uyuşturucu maddeler geliştirdikleri tolerans ile her seferinde hem daha çok oranda madde tüketilmesine hem de daha sık madde tüketilmesine yol açmaktadır. Bu ise bireylerin illegal işler dâhil maddeyi temin edebilmek için birçok şeyi yapmasına neden olabilecek bir etkidir. Bu yoğun madde tüketimi zamanla yasal gelirle karşılanamayacak boyutlara ulaşabildiğinden madde kullanan bireylerin daha çok suçlu davranışlara yol açabileceği görülmüştür. Benzeri şekilde pahalı uyuşturucu maddeler daha hızlı tolerans geliştirmesi ve zaten pahalı olması nedeniyle suçla nispeten hafif maddelere göre daha çok ilişkili olabileceği tespit edilmiştir. Nitekim anketlerin uygulanması sırasında da yüz yüze görüşülen mahkûmlar bu konuyu sıklıkla dile getirmiş ve eroin gibi pahalı ve ağır uyuşturucuların suç işlemeyen kullanılmayacağını belirtmişlerdir. Özetle uyuşturucu maddelerin ekonomik baskı modeli açısından suçla daha çok ilişkili olabileceği, alkollü içkilerin ise psikofarmakolojik etkiler açısından suçla daha çok ilişkili olabileceği sonucuna varılmıştır.

ÖNERİLER

- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından her yıl genel nüfusta, öğrenciler arasında ve hükümlüler arasında madde kullanım yoğunluğu araştırmaları yapılmalıdır. Böylece hem Türkiye’de sorunun boyutları resmi olarak bilinebilecek hem de uluslararası standartları olduğu için diğer ülkelerle kıyaslamalar yapılabilecektir. Ayrıca bu veriler konuyla alakalı yapılacak bilimsel çalışmalar için de faydalı olabilecektir.
- Araştırma sonuçlarına göre alkollü içki uyuşturucu madde kullanmaya başlama döneminin çoğunlukla ergenlik dönemi olduğundan, bilgilendirme ve önleme çalışmalarının bu döneme yoğunlaştırılması

gerekmektedir. Aksi durumda bu yaşlarda madde kullanan bireylerin ilerleyen yıllarda suç işlemesi daha da kolaylaşmaktadır.

- Suçu araştıran çalışmaların birçoğunda, suçun fizyolojik, psikolojik ve çevresel etkenlerine odaklanılmış ancak madde kullanımı ihmal edilmiştir. Uyuşturucu maddelerin özellikle bağımlılık yapıcı etkileri neticesi suçta yol açabileceği diğer illerde ve genel nüfusta da yapılan çalışmalarla test edilip önleme politikalarında yer alabilir.

- Etkileri daha yoğun olan ve daha pahalı olan ağır uyuşturucu maddeler olarak nitelendirilebilen eroin, kokain, ecstasy gibi maddelerin suç işlemeyen bağımlılığının devam edebilmesi neredeyse imkânsız olduğu hem sonuçlardan hem de anketlerin uygulama aşamasında mahkûmlarla yapılan görüşmelerden anlaşılmıştır. Bu sebeple uyuşturucu madde bağımlılarına yatarak tedavi imkânlarının artırılarak verilmesi daha az insanın daha etkili yöntemlerle tedavi edilmesi gerekmektedir.

- Alkol, uyuşturucu maddeler gibi pahalı olmamasına rağmen birçok suç fiilinin işlenmesine yol açtığı görülmüştür. Nitekim alkolün birey üzerindeki ani etkileri uyuşturucunun etkilerine nispeten daha yoğun çıkmıştır. Bu sebeple alkole ilişkin bazı düzenlemelerin yapılması suçla mücadelede etkili olabilecektir. Örneğin suç işlemiş kişilere veya alkole bağlı trafik suçlarını işleyenlere alkol satışı yapılmayabilir.

REFERENCES

- Akıncı, F. S. (2009). *Kriminoloji*. 6. Edition. İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Akfert, S. K. ÇAKICI, E. & ÇAKICI M. (2009). "Üniversite Öğrencilerinde Sigara-Alkol Kullanımı Ve Aile Sorunları İle İlişkisi." *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 10: 10-47.
- Auerhahn, K. & Parker, R. N. (2003). "Drugs, Alcohol and Homicide." *Drug, Crime, & Justice*. 2. Edition. (ed.) Gaines, L. K. & Kraska, P. B. Illinois: Waveland Press. 120-134.
- Babaoğlu, A. N. (1997). *Uyuşturucu ve Tarihi*. İstanbul: Kaynak Yayınları.
- Babbie, E. (2014). *The Basics of Social Research*. 6. Edition. Wadsworth: Cengage Learning.
- Bartol, R. C. (2002). *Criminal Behavior, A Psychosocial Approach*, Sixth Edition, New Jersey: Prentice Hall.
- Bennett, T. Holloway, K. & Farrington, D. (2008). "The Statistical Association Between Drug Misuse And Crime: A Meta-Analysis." *Aggression and Violent Behavior*, 13: 107–118.
- Brunelle, N. Brochu, S. & Cousineau, M. (2000). "Drug-Crime Relations Among Drug-Consuming Juvenile Delinquents: A Tripartite Model And More." *Contemporary Drug Problems*, 27(4): 835-866.
- Boyum, D. & Kleiman, A. R. (2003). "Breaking The Drug-Crime Link.", *Public Interest*, Summer, 152: 19-38.
- Bureau of Justice Statistics. "Alcohol and Crime, Data from 2002 to 2008." http://www.bjs.gov/content/acf/29_prisoners_and_alcoholuse.cfm, Date: 03.01.2014.
- Çingi, H. (1994). *Örnekleme Kuramı*. 2. Edition. H.Ü. Fen Fakültesi Basımevi: Ankara.

- Evren, C. Ögel, K. Tamar, D. & Çakmak, D. (2001). "Uçucu Madde Kullanıcılarının Özellikleri." *Bağımlılık Dergisi*, 2 (2): 57-60.
- French, T. M. Mcgeary, K. A. Chitwood, D. D. B. McCoy, C. Inciardi, A. J. & McBride, D. (2000). "Chronic Drug Use And Crime." *Substance Abuse*, 21(2): 95-109.
- Gaines, L. K. (2003). "The Psychopharmacology And Prevalance Of Drugs." *Drug, Crime, & Justice*. 2. Edition. (edt.) Gaines, L. K. & Kraska, P. B. Illinois: Waveland Press. 50-86.
- Gizzi, C. M. & Gerkin, P. (2009). "Methamphetamine Use and Criminal Behavior." *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 54(6): 915-936.
- Goldstein, P. J. (1985), "The Drugs/Violence Nexus: A Tripartite Conceptual Framework." *Journal Of Drug Issues*, 15(4): 493-506.
- Greenfeld; L. A. (1998). "Alcohol And Crime, An Analysis of National Data on the Prevalence of Alcohol Involvement in Crime." U.S. Department of Justice, Bureau of Justice Statistics <http://www.bjs.gov/index.cfm?ty=tp&tid=943>, Date: 03.01.2014.
- İçli, T. G. (2007). *Kriminoloji*. 7. Edition. Ankara: Seçkin Kitabevi.
- Makkai, T. & Payne, J. (2003). "Key Findings from the Drug Use Careers of Offenders (DUCO) Study." Published by the Australian Institute of Criminology, No: 267: Canberra.
- Manzoni, P. Fischer, B. & Rehm, J. (2007). "Local Drug-Crime Dynamics in a Canadian Multi-Site Sample of Underated Opioid Users." *Canadian Journal Of Criminology&Criminal Justice*, University of Toronto Pres. 341-373.
- Mcbride, C. D. Vanderwaal, J. C. and Terry-Mcelrath, M. Y. (2003). "The Drugs-Crime Wars: Past, Present, and Future Directions in Theory, Policy, and Program Interventions." NIJ, Special Report. 97-161.
- Musto, D. F. (2003). "The American Experience with Stimulants and Opiates." *Drug, Crime, & Justice*. 2. Edition. (edt.) Gaines, L. K. & Kraska, P. B. Illinois: Waveland Press. 32-49.
- Neuman, W, L. (2012). *Toplumsal Araştırma Yöntemleri, Nitel ve Nicel Yaklaşımlar*. Translate., Sedef Özge. Part: 1 ve 2. 5. Edition. İstanbul: Yayınodası Yayıncılık.
- Ögel, K. Tamar, D. Evren, C. & Çakmak, D. (2001). "Lise Gençleri Arasında Sigara, Alkol ve Madde Kullanım Yaygınlığı." *Türk Psikiyatri Dergisi*, 12(1): 47-52.
- Ögel, K. Çorapçioğlu, A. Sır, A. Tamar, M. Tot, Ş. Doğan, O. Uğuz, Ş. Yenilmez, Ç. Bilici, M. Tamar, D. & Liman, O. (2004). "Dokuz İlde İlk ve Ortaöğretim Öğrencilerinde Tütün, Alkol ve Madde Kullanım Yaygınlığı." *Türk Psikiyatri Dergisi*, 15(2): 112-118.
- Ögel, K. Taner, S. & Eke, Y. C. (2006). "Onuncu Sınıf Öğrencileri Arasında Tütün, Alkol Ve Madde Kullanım Yaygınlığı: İstanbul Örneklemi." *Bağımlılık Dergisi*, 7(1): 18-23.
- Ögel, K. & Aksoy, A. (2007), "Tutuklu ve Hükümlü Ergenlerde Madde Kullanımı." *Bağımlılık Dergisi*, 8 (1): 11-17.
- Özerkmen, N. (2004). "Ergenlerde Sigara İçme Davranışını Etkileyen Faktörlerin Sosyolojik Analizi", *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*.

- http://uvt.ulakbim.gov.tr/uvt/index.php?cwid=3&vtadi=TPRJ%2CTTAR%2CTTIP%2CTMUH%2CTSOS%2CTHUK&c=google&s_f=_5&detailed=1&keyword=44180, Date: 12.11.2013.
- Özmen, A. (1999). "Örnekleme." *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. (Der.) Ali Atıf Bir. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları No: 1081. 23-54.
- Prichard, J. & PAYNE, J. (2005). "Key findings from the Drug Use Careers of Juvenile Offenders Study." Published by the Australian Institute of Criminology, No: 304: Canberra.
- Royuela, L. MONTANARİ, L. ROSA, M. & VİCENTE, J. (2014). *Drug Use in Prison: Assessment Report*, European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction (EMCDDA).
- Shepard, E. M. & BLACKLEY, P. R. (2005). "Drug Enforcement and Crime: Recent Evidence from New York State." *Social Science Quarterly*, 86(2): 323-342.
- Şahinli, K. (2016). *Alkol ve Uyuşturucu Madde Kullanımının Suçlu Davranışla İlişkisi: Ankara Ceza İnfaz Kurumları Örneği*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Polis Akademisi Başkanlığı, Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tunçoğlu, T. (2012). "Madde Kullanım Yaygınlığı", 2012 Türkiye Uyuşturucu Raporu İçerisinde ss. 50-54, <http://www.tubim.gov.tr/Tr/HaberDetay.asp?HKey=223>, Date: 27.02.2014.
- Türkiye Büyük Millet Meclisi. (2008). Uyuşturucu Başta Olmak Üzere Madde Bağımlılığı Ve Kaçakçılığı Sorunlarının Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu, 23(3): 323.
- Türkiye Uyuşturucu Raporu. (2012). "EMCDDA 2012 Ulusal Raporu (2011 Verileri), Türkiye Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezi (TUBİM)". <http://www.tubim.gov.tr/Tr/HaberDetay.asp?HKey=223>, Date: 27.02.2014.
- United Nations Office On Drugs And Crime (UNODC). (2003). *Terminology And Information on Drugs*, Second Edition. United Nations: New York.
- Weiner, M. D. Sussman, S. Sun, P. & Dent, C. (2005). "Explaining the Link between Violence Perpetration, Victimization and Drug Use." *Addictive Behaviors*, 30: 1261-1266.
- White, R. & Gorman, D. M. (2000). "Dynamics of the Drug-Crime Relationship, The Nature of Crime: Continuity and Change." *Criminal Justice*, 1: 151-218.
- World Health Organization (WHO). (1994). "Lexicon of Alcohol and Drug Terms." http://www.who.int/substance_abuse/terminology/who_ladt/en/, Date: 27.03.2014.
- Yaşan, A. & Gürgen, F. (2004). "Güneydoğu Anadolu Bölgesinde Ergenlerde Uçucu Madde Kullanım Özellikleri", *Bağımlılık Dergisi*, 5(2): 77-83.
- Yüncü, Z. Aydın, C. Coşkunol, H. Altıntoprak, E. & Bayram, A. T. (2006). "Çocuk Ve Ergenlere Yönelik Bir Bağımlılık Merkezine İki Yıl Süresince Başvuran Olguların Sosyodemografik Değerlendirilmesi." *Bağımlılık Dergisi*, 7 (1): 31-37.
- Zhang, L. Wiczorek, F. W. & Welte, W. J. (1997). "The Impact of Age of Onset of Substance Use on Delinquency." *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 34 (2): 253-268.